

thang thắm giữa chợ lao động, đêm nằm vỉa hè, úp nón lên mặt thao thức, ngày phơi nắng, ăn bánh mì và uống nước máy cầm hơi. Những người đi tìm việc vẫn sẵn đón những người cần mình, trái lại, có ai nhìn thường Lụa lại quay đi lảng tránh, lúc như thế, có trạnh lòng thương cho thân phận mình, thương cho miền quê nghèo khó của mình.

Sang ngày thứ ba, Lụa đã nản trí, mặt trời chỉ còn vài cây sào nữa là khuất vào rặng núi phía Tây, một ngày căng thẳng sắp qua. Có một Ni sư trẻ, chòm kín khăn. Đội nón dắt xe máy vào cổng chợ. Chợ nhà tu hành ngẩng nhìn, ánh mắt dừng lại nơi Lụa. Ni sư dựng xe, tới gần, tự nhiên thấy ngực Lụa đập rộn ràng. Ni sư ôn tồn:

- Có phải cháu là người miền trong ra đây kiếm việc làm không?

Lụa ấp úng trả lời:

- Vâng, đúng thế đấy ạ! Chưa tìm được việc làm đâu ạ! Lụa tần ngần:

- Thôi về với ta! Chùa ta đang cần người con ạ! Ni sư đổi cách gọi!

Lụa lưỡng lự... Ni sư lại nhìn kỹ từ đầu đến chân rồi cả quyết:

- Công việc cũng không có gì nặng nhọc đâu, ta sẽ trả công xứng đáng cho con... nào! lên xe về với ta, sắp tối rồi...

Lụa miễn cưỡng khoác chiếc nón vào cổ tay rồi rụt rè ngồi lên xe máy để thao ni sư về chùa.

Khoảng mười lăm phút, xe đã dừng trước ngôi chùa. Đó là một ngôi chùa nhỏ, khuất nẻo một mặt giáp bờ sông, phía Bắc giáp cánh đồng thẳng cánh cò bay, rập rờn sóng lúa.

Không gian thanh khiết và êm ả, làng quê hiền lành, êm ấm nhưng còn nghèo khó. Loáng thoáng có bóng người già thung thủng chống gậy, mắt toét, áo vá quần thâm. Lũ trẻ con lê la bờ tre gốc chuối quần đùi áo cộc mũi thò lò. Đây là cảm nhận trực quan đập vào mắt Lụa buổi đầu đến chùa.

Đang ngu ngơ trước cảnh lạ, Lụa giật thót người, từ phía vườn ngâu nhà chùa, một đàn chó chân cao, tai vểnh, hồng hộc lao ra! Chúng háo hức và cuồng nhiệt, hung hăng tý tởn rít lên vẫy những cái đuôi bông lau, bổ thượng hai chân, rối rít mừng chủ và sa xả dọa khách, chúng như những vệ sĩ trung thành của vị ni sư trẻ, chúng hung bạo như bầy chó ngao cai quản dưới thủy cung vừa ngoi lên từ bờ sông, chúng bứt phá như

dòng nước bị kìm hãm chảy qua đê vỡ.

Chân tay Lụa bùn rùn, chiếc nón cũ bị đàn chó vầy, giăng xé tả tơi, chiếc tay nải quả mướp cũng bị xé toạc, một cái mồm nhỏ nhỉnh cắn xé rồi thục vào trong hít hà như đánh hơi tội phạm.

Một tiếng dặng hắng đánh gọn! Lập tức cả đàn chó cúp đuôi rút lui về vườn ngâu, chúng rút lui chóng vánh và trật tự như lúc lao ra, ni sư vất cái nón rách vào hàng dâm bụi, những bộ quần áo cà tàng của Lụa bị lũ hung thần lôi ra khỏi tay nải, lôi tới, tả tơi đến tội nghiệp. Lụa suýt xoa tiếc rẻ ... ni sư vỗ về:

- Thôi! bỏ đi con ạ, ta sẽ đền quần áo, tư trang mới cho con.

Đêm đó, dưới ánh sáng của ngọn điện dụi mát Lụa đã tẩy trần, giũ bụi đường xa. Ni sư mở tủ đưa cho cô bộ đồ ngủ, đồ lót sang trọng, mời cô ăn bữa cơm "chay" bằng thịt gà rán, thịt lợn quay và bi tết bò, dưới làn gió mát rợn da rợn thịt của chiếc quạt máy, Lụa mê mết chìm vào giấc ngủ sau năm ngày trời dạ dật như kẻ hành khất. Thế là "Cô bé lọ lem" đã thành tiên nữ, cuộc sống của cô từ nay sẽ sang trang mới...

Ni sư bố trí cho Lụa một gian phòng cách xa trai phòng của mình, ở đó có đủ đồ dùng cá nhân, nhiệm vụ

của cô là đèn nhang, oản quả, quét dọn và làm cỏ vườn chùa, hái hoa ngâu tằm ướp chè... thật là công việc nhàn hạ, Lua đã bắt tay vào công việc không lấy gì làm vất vả.

Nhìn dòng sông lững lờ chảy, Lua thao thiết nhớ quê, nhớ mái ấm nghèo khổ của mình. Ước gì dòng sông kia chở được tâm sự của cô về bên mẹ, bên em và cả Mẫn nữa, có phải quê Mẫn ở vùng chiêm này không. Mẫn ơi! Em đã đến tỉnh anh rồi đấy, quê anh ở vùng nào trên mảnh đất này. Ước gì em có anh bên cạnh! Cuộc sống tha phương cầu thực này dù có no đủ nhàn hạ đến đâu em vẫn coi là sự nhục hình đối với một con người, em mong những khó khăn, những loạn lạc, giặc giã sẽ qua đi đến chúng ta đoàn tụ dưới mái nhà yên ấm, dù đói no, giàu nghèo ta vẫn bên nhau. Sao em và anh cứ phải chờ nhau đến mỗi mòn, phải chằng cái nợ truyền kiếp ngàn đời cứ đeo đẳng mãi trên đất nước này, để bao người mẹ, người vợ, người yêu phải chờ đợi, phải sống bằng hy vọng. Liệu ngày anh về "chiếc bóng oan khiên" em đã đọc có ám ảnh đến hạnh phúc lứa đôi hay không? còn cái mái chùa cổ kính và bí hiểm này nữa, đây là nơi hành đạo lương thiện hay là nơi còn ẩn dấu những điều khôn lường trong cõi người chấp chờn trắng đen, phập phồng bao điều may rủi?

Những ý nghĩ như những đợt sóng dào dạt, cồn cào dâng lên trong lòng cô gái trẻ.

Chùa Dâu những ngày bình yên đến đáng ngờ.

Chùa Dâu, Ni sư trẻ, đàn chó hung thân, vườn ngâu xanh ngắt, những tượng phật trầm mặc ẩn giấu những bão giông trên con đường lập thân của Vi Thị Lụa.

CHƯƠNG IV

VÀO CUỘC

Thiếu tá Trương Văn Thảo, thấp, đậm, chắc lẳn, tướng mạo dữ dằn, chỉ vài đêm thiếu ngủ là bộ râu quai nón đã mọc lổm chổm, đen kịt cả khuôn mặt chữ điền. Vàng trán cao và sáng, cặp mắt cương nghị, thẳng thắn. Mỗi khi cặp mắt ấy phóng tầm nhìn vào đâu, hai đốm tinh tú như chiếu rọi, thiếu đốt, đối với đồng đội, ánh mắt ấy vị tha, trìu mến, khuyến khích, đối với tội phạm lại nảy lửa kiên quyết, không thỏa hiệp, chỉ bắt gặp ánh mắt ấy, những kẻ coi trời bằng vung nhất cũng hãi hùng, run sợ, nó như một luồng điện quét vào tâm can khiến đối phương phải lảng tránh.

Thảo có tướng con nhà võ, tướng ấy phát lộ từ giọng nói đến dáng đi, cái lưng to bè, gù gù như lưng gấu, chân tay mọc đầy lông, cứng như cước và xoắn tít, những đường gân cuộn cuộn săn chắc như chày vồ. Đôi bàn tay thép ấy đã vít cổ, quật ngã bao tội phạm trong Nam ngoài Bắc. Thảo có tật cứ suy nghĩ căng thẳng lại đi bách bộ trong phòng, lẩm bẩm độc thoại một mình, tay chém vào không khí như đang quyết đoán một điều gì hệ trọng. Tật ấy có từ ngày anh còn là Công an đặc nhiệm vùng biên giới, đấu tranh với các loại tội phạm nguy hiểm liều lĩnh. Trên người anh còn nhiều vết sẹo qua những cuộc lâm trận tay bo với đám buôn lậu qua biên giới.

Mười hai năm lăn lộn trong thực tế chiến đấu, trấn áp và ngăn chặn tội phạm. Sau năm 1975, nạn cướp bóc trấn lột kiểu "anh Hai Nam Kỳ" lan ra Bắc, hoành hành trên những chuyến xe khách, chuyến tàu Bắc Nam. Thảo là đội Trưởng đội đặc nhiệm chống cướp trên các đoàn tàu, các nhà ga suốt tuyến giao thông huyết mạch.

Với trang bị bụi bặm, mũ cối, dép lính, ba lô lộn. Trông anh còn "bụi" hơn cả bọn "bụi" chuyên nghiệp, lúc nào trên miệng anh cũng ngậm điếu "mò Lào" chỉ cần cái đảo mép điếu nghệ, điếu thuốc lăn từ khóe mép này sang

khỏe mép kia. Cái gã râu hùm ấy đã lâm trận là khối kẻ bị điểm huyết cứng đờ như tự trời ngồi bất động, một cú song phi, đôi chân chày vô đá quét ngang mặt, ngang ngực đối phương. Bàn chân thép ấy hạ đòn, quét ngang mạng sườn khiến kẻ thù chỉ kịp ợ lên một tiếng rồi đổ vật như cây chuối bị đốn ngã. Những lúc bị quây, cứ tưởng các sát thủ ăn gọn Thảo nhưng một cú đá xoay vòng, gót chân và cùi tay chia đều cho đối phương những nhát cút hóc hiểm, một cái lắc đầu ngang hay dọc, khối kẻ sây sảm mặt mày mất phương hướng.

Thảo giỏi võ thuật đến kính nể, hình như trời sinh ra anh để diệt trừ cái ác, bọn bụi bặm gọi anh là "Thảo võ" hay "Thảo râu".

Về nhận chức Trưởng Công an xã Vân Sơn lần này, cấp trên có ý định để Thảo trưởng thành thêm trong thực tế công tác ở một địa bàn xung yếu, là điểm nóng về trật tự an ninh, dùng nhân tố con người để cải tạo tình hình đang bị kẻ trên bờ tiếp tay kẻ dưới sống phá hoại cuộc sống bình yên của địa bàn ven đô thị.

Gia đình Trương Văn Thảo ở một xã cách xa thị trấn. Vợ anh, cô giáo trẻ Thu Cúc, mảnh mai và tháo vát, suốt bao năm thay anh vừa công tác vừa nuôi dạy hai cậu quý tử giống Thảo như đúc, nghịch ngợm và hiếu

động... Cái tổ ấm yên lành ấy nằm ở giữa làng, trước mặt có con sông hiền hòa êm chảy, có bãi dâu xanh mượt, nong kén vàng mơ, nghề chăn tằm dệt lụa có từ thuở bà Ý Lan về đây giúp dân lập ấp.

Sau nhiều năm xa nhà, đây là năm đầu tiên Thảo được gần gia đình vợ con. Do đặc điểm nghề nghiệp, anh qua nhà không theo quy luật, ở địa bàn Thảo phụ trách, bọn tội phạm vẫn theo dõi quy luật hoạt động, sự đi lại vắng mặt của anh để có cơ hội gây tội ác. Thỉnh thoảng cái xe đạp Hoàn Kiếm xích hộp mới toanh, bóng nhoáng như phết mỡ, có hồi chuông kính coong lại reo vang đầu ngõ. Thảo sộc vào nhà, bắt hai ông tướng con xếp hàng ở hiên ngắm nghía, đem sách vở kiểm tra, đưa nào chây lười, bị điểm kém là nhận mấy cái búng tai thật kêu. Cuối hình phạt bao giờ cũng bị bố "nấn chim" rồi quay đi tùm tùm cười. Vợ anh đã quen cách ấy mỗi khi chồng về. Cái ông hùm xám ấy thật lạ, cứ động về nhà cửa sôi lên ùng ục. Lúc đi lại "nấn chim" hai ông con. Chị lặng lẽ quay đi, giấu nụ cười chứa chan hạnh phúc.

Nội bộ lãnh đạo xã Vân Sơn đón anh cũng không mấy mặn mà. Người ta chẳng ưa gì cái ông công an chính ngạch, ăn lương Nhà nước chẳng thân sơ họ hàng

với ai trong xã, lúc nào mặt mũi cũng đờ đờ sát khí, không rượng chề, nhìn ai cũng như đọc rõ tâm can... điều ấy dự báo: sự có mặt của Thảo sẽ làm đảo lộn nếp sinh hoạt ở xã này.

Chẳng biết lành dữ thế nào. Việc đón Trưởng Công an xã được Đảng bộ - Huyện ủy, Ban tổ chức chính quyền huyện K và chuyên ngành có công văn thông báo trước, đích danh Bí thư Huyện ủy Tô Phương Lâm - Trưởng Ban tổ chức Hà Viết Thoại sẽ về tham dự hội nghị.

Hội trường xã Vân Sơn hôm ấy được bày trí lại. Trước đây một ngày, theo lệnh của Chủ tịch xã Đào Văn Lược, ba xã viên nhà gần đây được điều động đến quét tước, dọn dẹp rồi nhận phiếu ghi công điểm.

Gọi là hội trường nhưng cơ ngơi ấy, chỗ công đường hội họp ấy là căn nhà cấp 4 xây bằng gạch sỉ rộng chừng 20m², nhúm nhảm ngói vẩy, ngói ta, lỗ đổ chỗ xanh chỗ xám, các kèo gỗ bằng xoan non làm môi cho một cư trú. Cút chuột, cút gián, bụi mọt, lớp nọ đè lên lớp kia, hôi hám và điều tàn. Các ô cửa sổ phập phờ đóng mở, gió khua lách cách. Lâu ngày không tổ chức họp hành nên không khí càng ảm đạm hơn, cái bực chủ tọa, dấy bàn Chủ tịch đoàn, Thư ký đoàn đóng bằng gỗ

sung lầy bầy như người ốm lâu ngày, tường vôi lở loét với một lô xích xông nét vẽ bằng ngói non và than hoa với những lời nói tục tĩu. Bên trên vẫn còn lờ mờ đọc được dòng khẩu hiệu "Chí công vô tư" bên lối vào gần sát vĩ ruồi đầu hồi nhờ nhờ khẩu hiệu "Mỗi người làm việc bằng hai" chẳng rõ kẻ nào, chắc là người lớn để phía dưới vẽ "lục" một câu bát " Để cho cán bộ sấm đài, mua xe".

Tuy những nhếch nhác tiêu điều được lớp vôi trắng nhẹ nhàng phủ lên, tuy cái nền đất hơi hám, bụi bặm được quét dọn, nhưng sự sơ sài tiêu tụy của cái hội trường vẫn không che đậy được cái tạm bợ, nghèo khó của một xã có tên rất đẹp nhưng phong trào rất yếu kém này.

Cuộc họp trọng thể có thành phần cấp trên về dự nên từ sáng sớm, lớp cán bộ xã đã ý ới gọi nhau, lục đục về hội trường. Chủ tịch Đào Văn Lược vẫn bộ gụ mới như thầy tu phá giới đạp cái xe Thống Nhất cà tàng, lúc lắc xà cột vải bạt đung đưa điếu cày, có mặt sớm nhất. Ông nghề nga, lượn lờ đi bách bộ, quan sát khuôn viên ủy ban, ghé qua nhà bếp xem lão Cả Bư, Hai Báu bằm chặt ra sao, món giả cày mà thiếu mắm tôm, riêng mẻ, sả ớt là hỏng việc, ông nuốt nước bọt ừng ực khi nghĩ

đến cái món khêu gọi ấy bốc khói nghi ngút trên cái bát chiết yêu chưa gấp đã nhìn tới đấy. Chỉ có góc ấy là vui, toàn là kẻ vô thường vô phạt, chẳng liên can gì đến chính sự, com no, bò cưỡi tiền rưỡi giắt lưng, họ chẳng thèm để ý đến mấy ông mấy bà cạ nọ cạ kia đang thâm thào với nhau như buôn bạc giả. Những ông bà không thân sơ bè cánh thì đứng đĩnh đi bánh bộ cứ như họ đến đây ngắm cảnh chứ chẳng liên can gì đến hội họp nọ kia, chấy nhà hàng phố bình chân như vại.

Chợt có tiếng xe vang lên, mọi người ngóng ra đường cái, chiếc xe gát 69 dít vuông, bọc vải bạt bộ đội lượn một vòng thật đẹp trong sân ủy ban rồi đỗ lại. Cậu lái xe bánh bao bộ ga mới nhanh nhẹn mở cửa xe. Đoàn cán bộ bước xuống tươi cười bắt tay cán bộ xã.

Hội trường đã đủ thành phần, cuộc họp được khai mạc sau đấy ít phút.

Sau bài "dít cua" của Chánh văn phòng ủy ban xã, các vị lãnh đạo Đảng và chính quyền xã đứng lên chào. Đoàn cán bộ huyện, chụm tay vào nhau gật đầu chào các vị đại biểu chủ nhà. Cả hội trường vỗ tay rào rào. Đây là cuộc họp quan trọng nên đích thân Bí thư Huyện ủy chủ trì. Với tác phong rất lính Bí thư vào đề:

- Thưa các đồng chí, cuộc họp hôm nay tiến

hành là để thực hiện nghị quyết của Ban thường vụ Huyện ủy trong phiên họp đột xuất đầu tháng đã đề ra, lý do chính của cuộc họp đột xuất này chắc chúng ta đã rõ, mấy năm gần đây xã ta đã yếu kém về mọi mặt. Tệ nạn các loại có đất để nảy mầm, những can phạm có tiền án lại góc đầu tự tung, tự tác gây vẩn đục bầu không khí xã hội, đe dọa quần chúng lao động, thao túng cả Đảng viên, cán bộ xã Vân Sơn. Cụ thể là Trưởng Công an xã này vừa bị bắt giam còn chờ ngày xét xử, nhân dân kêu ca oán thán, lòng tin vào Đảng và chính quyền bị xói mòn, đó là tổn thất cho phong trào thi đua trong toàn huyện. Với cương vị Bí thư Huyện ủy, tôi kêu gọi các đảng viên cộng sản, bằng ý trí chiến đấu của mình hãy đấu tranh trong việc làm lành mạnh bầu không khí chính trị, cải tạo bức tranh kinh tế đang tụt hậu. Thực túc binh mới cường. Ta không thể đổ lỗi cái nghèo cho thành địch. Chúng ta cuốn cờ từ lâu rồi, thành địch lớn nhất là ở ngay trong nội bộ chúng ta với nạn quan liêu, bè cánh, độc đoán và cục bộ địa phương. Chúng ta hãy dũng cảm nhìn nhận thực tế, kiểm tra lại tư cách phẩm chất và năng lực công tác. Nếu không đủ điều kiện hãy tự nguyện rời khỏi trọng trách đang đảm đương. Có lãnh đạo là

phải có kiểm tra, không kiểm tra coi như không lãnh đạo.

Ngừng một lát, Bí thư quan sát toàn thể hội trường mọi người đang chăm chú lắng nghe ý kiến chỉ đạo:

- Một điều bất cập, xã ta lại có làng nổi trên sông trú ngụ. Qua điều tra, đây là những tụ điểm của những tiêu cực xã hội đang phát sinh, phát triển, làm băng hoại đến thuần phong mỹ tục. Nó như cây tâm gửi, bám rễ vào địa bàn, nhả nọc độc vào cái cây ấy làm cho nó tàn úa bệnh hoạn. Đây là cái địa bàn vô thừa nhận về hành chính nhưng lại có thực trong đời sống cộng đồng, nếu chúng ta làm ngơ, không dùng biện pháp chính quyền quản lý, cái tụ điểm ấy càng ngày càng coi nới. Kéo dài vô tận và gây tội ác vô cùng, tôi đặt vấn đề này để hội nghị chúng ta cùng suy nghĩ.

Đồng chí dừng lời, một vài tiếng xì xào cất lên:

- Cứ nhỏ phăng nó đi, đuổi khỏi địa phương là hết chuyện.

Đồng chí Bí thư nghe thấy tất cả, đợi không khí yên ắng trở lại rồi tiếp tục phát biểu:

- Yêu cầu hội nghị tập trung tư tưởng, vừa rồi

tôi đã nghe một vài ý kiến của các đồng chí là cưỡng bức bằng biện pháp mạnh của chính quyền. Riêng tôi, tôi nghĩ như thế này. Việc đấu tranh trấn áp tội phạm, xóa những tụ điểm tiêu cực là nhiệm vụ của toàn Đảng toàn dân, phải coi đây là việc làm có tính chất xã hội hóa... Ta phải đặt câu hỏi: nếu ta đuổi họ khỏi khúc sông này họ lại đến bầu vùi vào khúc sông khác. Vẫn con người ấy! Họ lại tung tẩy và lại tác oai tác phúc. Làm như thế có khác nào đánh bùn sang ao, cũng như ở thành phố, nhà nọ vất rác rưởi sang nhà kia, cãi nhau chán cùng ném ra đường, cùng ngửi mùi ô uest! Vậy theo sự phân công chỉ đạo của Ban tổ chức chính quyền. Từ nay xã Vân Sơn sẽ trực tiếp quản lý con người và khúc sông trên địa bàn xã. Ta thuyết phục giáo dục, thậm chí có biện pháp chính quyền răn đe, trấn áp các phần tử cứng đầu cứng cổ, giúp họ hoàn lương.

Hội nghị lại nhao nhao.

- Ốc chưa mang nổi mình ốc. Hơi đâu vợ cái làng ô hợp ấy cho rách việc. Cứ đuổi quách là hết chuyện.

Đấy là điều gây tranh cãi bức xúc. Đồng chí Bí thư lại chỉ đạo tiếp tục hội nghị:

- Các đồng chí ạ! Thăng đế quốc mạnh nhất hành tinh ta không lui bước thì nay trên mặt trận mới này chúng ta phải giải quyết bằng được mâu thuẫn thống nhất. Lãnh đạo Đảng và chính quyền cấp trên gửi gắm lòng tin vào Đảng bộ và nhân dân xã Vân Sơn. Phiên họp chiều nay, chúng ta sẽ biểu quyết việc này.

Bí thư ngừng lời, rút khăn lau mồ hôi trán, nhấm một ngụm nước rồi chậm rãi trở về ngồi ở hàng ghế đại biểu, phần cuối của phiên họp, Trưởng ban tổ chức chính quyền đọc quyết định bổ nhiệm thiếu tá Trương Văn Thảo cán bộ hạ phóng về xã Vân Sơn, trực tiếp bổ xung vào thường vụ Đảng bộ, giữ cương vị Trưởng công an xã.

Lại những tràng vỗ tay rời rạc, chiếu lệ.

Hội nghị tạm dừng khi mặt trời đứng bóng. Đoàn cán bộ nhanh chóng thu dọn tài liệu và lên xe, khước từ lời mời bữa cơm mà xã đã chuẩn bị. Trưởng ban tổ chức vỗ vai Chủ tịch Đào Văn Lược thân mật:

- Chúng tôi đã nhận lời mời của Tỉnh ủy. Trưa nay tranh thủ ý kiến chỉ đạo của cấp trên.

Quay sang Thảo ông mỉm cười hóm hỉnh.

- Lễ nhập môn của xã đấy... ông cố gắng hòa nhập "đáo giang tùy khúc" mà... chào nhé, chiều ta lại tiếp tục.

Cuộc họp buổi chiều, không khí cũng chẳng có gì cải thiện hơn đội ngũ lãnh đạo xã miễn cưỡng chấp hành quyết định của lãnh đạo Huyện K và thế là từ nay, xã Vân Sơn quản lý thêm về nhân sự làng nổi trên sông.

Làng Ô Hợp lúc này đã kéo dài trên một cây số, đoạn cuối giáp cầu phao quân sự, đoạn đầu ngày một coi nói, cứ đà này nó sẽ dài bất tận.

Cai Thâu và lũ tay chân lúc này đang làm ăn phát đạt, Thâu tóm quyền hành, hà hiếp các con thuyền dưới bàn tay nơ nhớp của y.

Cuộc sống lúc này bức bối hơn bởi những kẻ lang bạt càng ngày càng tụ họp về, cạnh tranh, sát phạt, thanh trừng nhau. Các xác chết không rõ lý do thỉnh thoảng lại dập dềnh trôi trên sông. Công an xã thay phiên nhau giải quyết những thi hài vô thừa nhận. Những nắm mộ lạnh tanh hương khói nối nhau trên bãi sông.

Một buổi sáng, Vũ Hoàng Thâu tập họp bọn thuộc hạ trên sàn tàu để đề ra phương kế thu tóm quyền hành, áp đảo các nhà thuyền đang có mặt. Bọn đàn em bó gối ngồi nghe Thâu phán bảo:

- Bọn bay thấy đấy! Mỗi ngày một khó làm ăn.

Mật ít, ruồi nhiều, cứ đà này không khéo lũ ta bật bãi. Mẹ kiếp! Nếu không thắng tay với đám tứ chiếng thì cơm không có mà đút vào miệng, thuốc không có mà hút, gái không có mà ôm. Rồi mày xem, ta nhân nhượng một chút nó lấn mười. Năm "bả gà", gốc gác anh Hai Sài thành "hảo hớn". Đệ tử ruột gườm gườm đôi mắt, cái trán dô nhằng nhịt sọc giạt giạt, thùng thẳng cất lời:

- Đại ca yên tâm, đứa nào lấn lướt là phải lướt qua xác tụi em, Đại ca hạ lệnh là tụi em "nhào dơ" được làm vua thua châu hà bá.

Lê Văn Tâm, đồng bọn vẫn gọi biệt danh là "Tâm đĩa" một tay nghiện thuốc phiện nặng, hấn vào làng hút đã lâu, nằm hút bẹp cả tai. Có thời gian, lũ yêu ma trong giới giang hồ gọi là "Tâm bẹp". Y có đôi mắt ty hý, ướt nhờn nhờn, lúc nào cũng có hai cục rử như hai hột tằm trắng nhờ ở khoé. Nhiều năm gần đây, đầu quân về núp dưới trướng Vũ Hoàng Thâu. Sức vóc Tâm trói gà không chặt, lại nghiện ngập, đĩ điếm. Hấn nhăn nhờ nói với cả bọn:

- Làm trai là phải sáu lần tim la, ba lần lậu mới sướng. Phải coi rẻ gông xiềng, lao lý, phải xác định "ở tù là ở nhà, được tha là đi phép" mới có gan làm việc

lớn, chưa yoa đã vãi cứt non, đái ướt đũng quần là đồ chết dấp.

Nói vậy thôi, y nhát như thỏ, thấy có nguy cơ can án là lẩn như trạch, thói đời, mấy thằng nhát lại hay mạnh mẽm chỉ được cái tâm đa mưu túc kế, khi được theo dõi, lập mưu đưa đối phương vào tròng là y bám như đĩa, bao giờ hoàn thành mới buông tha. Bao nhiêu ông cả, bà lớn chốn quan trường cũng vì Tâm mà mất ghế. Thân bại danh liệt.

Tâm sinh ra và lớn lên giữa thành phố Cảng, bố người Hoa, chủ chứa làng bẹp, mẹ bán kẹo mè sừng và canh cửa cho làng bẹp an tọa. Từ bé hấn đã tiêm nhiễm cái thói ma lanh, ăn bớt ăn thối, móc túi các con nghiện thuốc giao hấn tiêm thế nào hấn cũng cho thêm thuốc cảm hay ápperin độn vào, phân thuốc xịn đen như cứt gà tỹ, hấn dấu đi, tập tọng hút và bán với giá cắt cổ cho các con nghiện, được cái hấn thông minh và học giỏi, sau năm 75 hấn đang học năm thứ hai ngành Hóa công nghiệp tại trường Đại học bách khoa, hấn dấu tung tích nghiện ngập và du côn rất khéo. Biến động chính trị. Bố hấn mang vợ con trốn ra nước ngoài, làng bẹp cũng giải tán, Tâm hết chỗ xoay tiền quay sang ăn cắp vặt ở ký túc xá sinh viên, lúc

đầu là tông Thái, dép nhựa Tiên Phong rồi tiến lên quân bò và các tư trang đất tiền của các sinh viên cùng khóa. Việc làm tệ hại ấy bị lớp và nhà trường phát giác. Qua nhiều lần giáo dục nhưng Tâm vẫn chứng nào tật ấy vì thế bị ban giám hiệu buộc thôi học trả về địa phương.

Thế là bắt đầu những ngày lang thang của Tâm. Lúc thì theo bọn móc túi, lúc theo bọn trấn lột, có khi còn bám vào mấy đứa làm tiền để cho các ả cư mang, bố thí. Khi về đầu quân dưới trướng Cai Thâu. Tâm đã phát huy năng lực của mình.

Trong cuộc bàn mưu tính kế hôm nay, chủ soái đã giao cho Tâm việc giấy bút văn bản.

Tâm lại lên cơn đói thuốc. Hấn vào phòng trong lôi bộ bàn đèn, một bộ ấm tích hãm chè đặc sánh, vôi tích có bột đầu.

Tâm ngoẹo đầu gối lên cái bấp vế chuối hột của ả Phụng, liu riu cái mắt, hấp hèm nhìn Ngân tiêm thuốc vào nõ. Tâm ghé đầu vào chiếc đèn đốt bằng mỡ lợn, bụm môi rít "phe phe". Nuốt và ém khói vào trong, hút đề lên đây một hơi thuốc lá, chụm môi hút nước nóng soàn soạt và thích thú khà lên một tiếng.

Bất thần hấn nhồm dầy như con mèo già vỗ đánh

phạch một cái vào bắp vế ả Phụng, đấy là lúc hấn nghĩ ra phương kế, biến cái phương kế ấy thành lệ luật, thành thông lọng thít cổ tất cả những thằng khốn nạn, gian hùng và hay trở mặt đang bầu quanh hấn... Hấn đảo qua từng gương mặt rồi riết giọng phán rằng:

- Nói có sách mách có chứng. Việc hôm nay bàn là việc trọng cần có văn bản ghi lại, ai nhận việc gì có thưởng, có phạt. Nếu làm không được cấm đổ vấy cho nhau. Tôi ghi ra giấy bản giao ước hay thỏa ước cũng được, trình đại ca duyệt, nếu đại ca ưng thì ký vào, không ưng vút xuống sông. Sau đó lần lượt từng người cùng ký.

Miệng nói, tay ghi, những hàng chữ nắn nót uốn lượn, những câu văn sắc lạnh và đủ lý được hiện lên trang giấy. Kẻ có chữ nghĩa học hành có khác, làm gì cũng đà đặn, cẩn trọng.

Tâm ngừng đầu, gõ bút xuống sàn nghĩ ngợi, thấy không còn gì còn thêm bớt, hấn nâng tờ giấy ngang mặt, hai tay trịnh trọng đưa Cai Thâu như kiểu diễn viên tuồng đóng lớp trò dâng sớ. Thâu thích trí với cử chỉ lễ phép của thuộc hạ, cười nhếch mép và chuẩn tấu:

- Được lắm, tao ký ngay đây, bọn bay xem qua,

cần thêm bớt gì cứ nói! Thỏa thuận thì ký vào, mẹ kiếp!
Bút sa là gà chết đấy, làm ăn cho cẩn thận.

- Công việc của Lê Văn Tâm: Quản lý theo dõi thường xuyên số người có mặt trên các nhà thuyền, bao nhiêu đàn ông, bao nhiêu đàn bà, đứa nào hai vợ, ba vợ, quê quán gốc gác ở đâu.

- Phân hạng nghề nghiệp, đứa nào bán máu, trộm cắp, cờ bạc, đứa nào buôn á phiện, nghiện thuốc phiện v.v... bọn bán máu phải tìm mọi cách bắt chúng khai ra nhóm máu để tiện lợi cho việc điều hành.

- Kết hợp với ông Thâu móc nối với các bệnh viện, có đường dây giăng để mỗi khi cần còn điều người...

Việc của Thị Ngân, Thị Phụng như sau:

- Quản lý và lên danh sách sổ gái làng chơi, cả sổ vừa bán dâm, vừa bán máu... theo dõi thu nhập để nộp thuế làng theo những mức khác nhau.

Việc của Ty và Hảo:

- Xử tội kẻ làm sai luật, liên kết với đàn em trên bờ theo dõi và xử tội những kẻ bỏ làng sông để đi chỗ khác mà không nộp lệ phí

Cuối hàng "Tâm địa" còn ghi phụ một đoạn:

- Lê Văn Tâm phụ trách chung, theo dõi các đầu

việc từng người, làm thủ quỹ giữ tiền chung. Việc chi tiêu thưởng phạt cho cả bọn ông Thâu quyết định.

Thật là một cái biên bản ma quỷ trong cái liên doanh quỷ ma với đủ các chữ ký của cả bọn, cai Thâu vỗ vỗ vào lưng Tâm địa có ý khen ngợi rồi cho mọi người ai về việc nấy.

Thị xã sau chiến tranh tiêu điều sơ xác, tất cả cơ sở vật chất hạ tầng phải đi lên từ con số không, trong đó có bệnh viện cấp khu vực vừa vá vú xây dựng lại để đáp ứng yêu cầu khám chữa bệnh cho nhân dân. Trong tất cả cái thiếu thì nguồn máu dự trữ cấp cứu cho bệnh nhân thiếu đến thảm hại những người cần tiếp máu phần lớn ở khoa ngoại sau phẫu thuật cận tử nhất sinh. Việc mua máu chui ngoài thị trường là sự mà cả giữa cái sống và cái chết, đứng giữa cái danh giới ấy, con người thường ít tỉnh táo, chỉ sau cái gạt đầu bảo lãnh của y bác sĩ, người bán máu vén cổ tay, một dòng máu từ từ được rút ra bằng cái si lanh to có khắc vạch dung tích. Những người bán máu lượn lờ ở cổng viện với nước da xanh mái và đôi môi thâm xì.

Trong đời người, mỗi chúng ta, hoặc trực tiếp, hoặc gián tiếp đã được các thầy thuốc, các nhà huyết học khuyến cáo một điều hết sức sơ đẳng: máu là thứ

để duy trì sự sống, là thứ tinh khiết nhất trong lục phủ ngũ tạng có trong hồng cầu luôn được tái tạo theo chu kỳ nhất định trên 100 ngày, quá ngưỡng trên hồng cầu cũ tự già hóa để lớp mới thay thế. Việc cho máu, hiến máu hoặc bán máu đột xuất cho người có nhu cầu thoát hiểm là việc làm không gây nguy hiểm cho người tự nguyện rút một phần máu mình ở mức cho phép đây là việc làm mang ý nghĩa nhân đạo cao cả là việc làm bình thường cho mỗi cơ thể khoẻ mạnh dành cho người cùng nhóm máu.

Dân bán máu có lẽ cũng hiểu điều này, nhưng việc làm của họ lại không bình thường chút nào. Vì tham tiền họ bán máu vô tội vạ, nhất là những ai có nhóm máu 0 thì càng đắt hàng. Họ đăng ký ở vài ba bệnh viện một lúc, bán máu theo kiểu chạy xô vất kiệt mình để lấy tiền và lấy tiền để tiêu sài phung phí hoặc cờ bạc đỏ đen. Cái sự cung và cầu tai ác này đã làm tàn lụi bao con người. Đã sinh ra hàng hóa ắt ẽ kẻ làm thật, làm nhái dưới mọi hình thức, máu cũng vậy. Kẻ bán máu cũng tìm cách "hàng chợ" cho máu mình được loãng ra, nhiều lên nhanh chóng. Trước khi bán, họ kêu hàng lưng rá ốc vụn, uống hàng mấy ca nước chanh pha đường, bán xong ăn hàng sê rau muống

lược nhồi nhét cuống cuồng những gì có thể nhồi nhét vào bao tử để máu hồi sinh nhưng dù cố đến đâu họ vẫn là con người bệnh hoạn với đôi mắt thâm quầng, nước da xanh má, đôi môi thâm sì hoặc bạc phếch, cái đầu móng chân, móng tay trắng xanh.

Họ đáng giận và cũng đáng thương là hậu quả tất yếu của đói nghèo, luẩn quẩn. Thế mà những con người khốn khổ bần bách ấy còn bao nhiêu thứ dây dợ ăn theo, hiệp đáp, ăn chặn, vùi vỉnh, quấy đảo đủ đường.

Ta cũng xót xa một thời mà xã hội bì bưng lội trong cái vũng lầy lý sự. Những giải thích rối rắm quanh co. Những sách lược giật gấu vá vai. Những quyết định phớt lờ quy luật, những phong trào trống dong cờ mở, vén tay áo xô đốt nhà táng giấy. Sự duy ý chỉ ấy là nguyên nhân của những thất bại để đói nghèo ngự trị, tệ nạn nảy sinh. Cũng may đấy chỉ là chuyện một thời.

CHƯƠNG V

DÒNG SÔNG NỒI GIẬN

Thiếu tá Trương Văn Thảo, Trưởng Công an, Thường vụ Đảng ủy xã Vân Sơn đã thực sự bắt tay vào cuộc. Qua cái đận "đáo giang tùy khúc, nhập gia tùy tục" thật là rối rắm, nhiều khi anh hiểu ra rằng: Mặt trận mới này không tiếng súng nhưng đầy cam cam go. Kẻ thù ở đây không phân tuyến, không lộ diện và lăm dăm rợ trì núi. Tính tiểu nông cộng với sự hiểu biết lỗ mỗ do kém về học thức là sự kìm hãm đầu tiên. Tính cục bộ làng xã, dòng họ còn khá đậm nét trong đội ngũ cán bộ xã. Cảnh ông Trưởng tộc lãnh đạo ông Bí thư nghe buồn

cười nhưng có thật. Cảnh "chi bộ họ ta thắng, chi bộ họ nó bại" không còn là chuyện phiếm. Cảnh ngấm ngấm thanh lọc nhau, kể cả những hành vi bọm bãi, ti tiện cứ diễn ra bức bối, khó chịu. Sự co kéo, che chắn lộ liễu đến nực cười... tất cả thật như bánh đúc bày sàng. Căn nhà đột từ nóc đột xuống thì tránh sao cột kèo không mục theo.

Trong phiên họp thường vụ đột xuất ngay sau khi về nhậm chức, Thảo đã thẳng thắn nêu vấn đề:

- Tôi cho rằng phong trào xã ta nhiều năm yếu kém, lỗi chính là khâu lãnh đạo và kiểm tra. Muốn thực hiện tốt nghị quyết của cấp trên, việc đầu tiên là khâu cán bộ, đây là việc cần phải làm trước. Một người cầm lái con tàu mà lơ mơ về luồng lạch, con tàu sẽ mắc cạn hoặc va vào đá ngầm. Một người chỉ huy mơ hồ về kiến thức quân sự không hiểu rõ địch, rõ ta ắt dẫn quân vào cửa tử làm môi cho mũi tên, hòn đạn. Tôi đề nghị thường vụ phải nghiêm túc nhìn nhận khâu cán bộ từ xã đến các thôn, các làng. Xây dựng nghị quyết sát thực và khách quan. Với cương vị công tác được giao, với tinh thần chiến đấu của người đảng viên cộng sản. Tôi xin đề xuất một số chủ trương cần làm ngay để phong trào xã ta có bước chuyển mới...

Thảo đưa tập đề cương dự thảo, trình trọng đặt trước mặt Bí thư Đảng bộ xã Đoàn Văn Kình...

Chủ tịch Ủy ban xã Đào Văn Lược khinh khỉnh nhìn tập đề cương, ông nâng điều cày, vồ bồm bộp, phì thứ nước khai khai ra phòng rồi "bắn" liền hai điều... Vừa nả khói ông vừa cất giọng khê nặc:

- Ông mới về chân ướt chân ráo chắc chưa tìm hiểu kỹ tình hình, ông Thảo ạ! Tôi cũng là đảng viên đã qua chống Pháp. Đã là Chủ tịch ba khóa ở xã này, nói thực nhé... xã này là cái nồi cháo lúc búc sôi chứ không phải là mâm gỏi cá...

Bí thư Đảng ủy Kình trầm tư... ông vuốt mái tóc bạc như cước. Thật thà đến đáng thương, quay ra nói với Thảo.

- Đánh giặc dễ lắm, chỉ có gan là thắng. Tôi đã đánh chìm hai ca nô thủng Tây ở khúc sông này ngon ơ, thế mà mấy cái thuyền bẹp ở bến sông xã mình phải chịu nó... Tôi biết anh em đồng chí mình có người đã ngã ở đấy, nào cờ bạc, gái điếm, nào tiếp tay cho du côn... buồn quá các đồng chí ạ! Chẳng thể nào đánh đắm được nó. Hễ động nhắc nhở anh em đồng chí mình, y như rằng hôm sau có kẻ đầu trâu mặt ngựa hăm dọa. Nó bảo việc ai nấy làm, ta không động đến lão thì lão chớ

động đến ta mà mang vạ cho các thân già! Quái lạ, tại sao giữa thời buổi này lại có cảnh người ngay sợ kẻ gian.

Thảo từ tốn:

- Thừa các đồng chí! Căn nguyên sự hỗn mang của làng Ô Hợp ngoài những nguyên nhân khách quan ta cũng cần nhìn nhận một thực tế: để cái xấu, cái ác nảy nở, bùng phát. Có một nguyên nhân chủ quan là công tác quản lý hành chính, nói cụ thể, giữa làng nổi với xã ta xét về lý thì không danh chính ngôn thuận. Nó chỉ như cây tâm gửi sống ký sinh trên một thân cây nhà nọc độc vào cái cây ấy, làm cây ấy thối rữa.

Anh nhìn thẳng khắp lượt toàn bộ các thành viên trong buổi họp, cái nhìn sắc lạnh, giận dữ và oán trách...

- Thử hỏi ở cái chốn chín người mười làng, nhập nhoạng bóng đen tội ác, những anh em, đồng chí chúng ta thì thụt đi lại để làm gì! Tôi chắc chắn việc quan hệ thân tộc truyền thống là hoàn toàn không có. Hoàn toàn không thể biện minh, giải thích với quần chúng, ai đã có mặt ở các con thuyền, hành vi quan hệ ra sao, tôi đã có đủ cơ sở, đủ chứng cứ để công bố... Tôi không muốn làm việc ấy ngay lúc này, chỉ kêu gọi tất cả các đồng chí, từ nay ta đã là những người lãnh đạo quản lý làng

nổi, họ đã là dân xã ta, những ai đã chót sa đà, hãy nghiêm túc nhìn lại chính mình. Đừng để những hắc ám của xã hội đen kiểm tỏa, lợi dụng. Tôi nói thật! Nếu phải dùng đến biện pháp chuyên ngành áp dụng với anh em đồng chí là điều tôi đau lòng...

Lại một cái nhìn thiêu đốt. Sự phản kích của Thảo cơ hồ đang lên cao trào, ánh mắt anh dừng lại ở ba gương mặt còn trẻ, một Chánh văn phòng ủy ban, một cán bộ tư pháp và một cán bộ địa chính. Cả ba gương mặt ấy bị thôi miên, cùng cúi xuống, những giọt mồ hôi ở trán tứa ra bờ xuống cổ áo...

Đồng chí Bí thư Đảng ủy già trầm tư, không khí buổi họp trùng xuống, ắng lặng và ngọt ngào:

- Thưa các đồng chí! Tất cả những điều đồng chí Thảo nói ra là đúng sự thực, một sự thực nghiệt ngã và cay đắng. Tôi ghi nhận điều này chỉ tiếc rằng năng lực tôi có hạn do kém văn hóa, lòng nhiệt tình không thay được kiến thức, lý luận cơ bản. Cái hồng mà không có cái chuyên chẳng qua là con trâu già buộc ngang lối đi... ngừng một lát, ông lấy tay gỡ kính rồi tiếp tục.

- Cũng may chỉ còn nửa năm nữa là hết nhiệm kỳ, tôi cố đến đâu cũng xin cố nhưng cảm thấy mệt lắm rồi. Nhiệm kỳ tới tôi xin lui, ngược nhìn một lượt, mặt

ông đở lên, khúc yết hầu ở cổ họng giật giật.

- Mà tôi nghĩ cánh già, cả anh trẻ nữa ai thấy mình chưa xứng đáng với lòng tin của Đảng, của dân cũng nên tự động mà rút cũng như con người gặp bệnh trọng ấy, muốn tồn tại phải thay máu.

* *

*

Đó là một buổi sớm bình thường mở đầu một ngày làm việc của Trưởng Công an xã Vân Sơn.

Trời chưa sáng rõ, Thiếu tá Trương Văn Thảo đã dậy sớm để luyện võ công. Anh như con mãnh hổ vờn múa những đường quyền, những vòng nhào lộn đẹp mắt, bóng anh thoát ần thoát hiện trên ánh sáng nhờ nhờ của buổi rạng đông. Thảo có thói quen, khi luyện võ, không bao giờ muốn ai nhìn thấy. Hết bài quyền anh vươn vai lấy khăn lau mồ hôi. Hình như linh tính, anh đổi mắt về phía rặng phi lao thẳng tắp dẫn vào sân Ủy ban. Đầu tiên là một chấm nhỏ, sau hiện dần là một bóng người, bóng một cô gái với mái tóc xoắn tung đang chạy thực mạng trên đường.

Chắc là cô gái kia lâm nạn, đang thoát hiểm. Thảo nghĩ vậy. Vừa đưa mắt canh chừng, anh vừa vội vàng mặc quân phục, đứng ra một góc khuất theo dõi.

Cô gái đã chạy tới đầu hội trường, quần áo rách bươm, mái tóc rối bời có lọn còn bết vào cổ vào mặt, mắt ngơ ngác nhìn vào sân, nơi căn phòng còn sáng ánh đèn gọi to:

- Ồi các chú, các cô ơi... Cứu! Cứu cháu với!

Thảo xuất hiện với trang phục Công an, khoan thai và điềm tĩnh:

- Có việc gì đấy cháu. Bình tĩnh đi! Vào văn phòng đợi, tôi ra làm việc.

Câu trấn an của người Công an luống tuổi làm cô gái yên lòng. Anh để cô gái ngồi một mình, tự tay đi múc nước vào chiếc chậu men, một chiếc lược con, chiếc khăn mặt bộ đội, ra hiệu cho cô gái chỉnh đốn trước khi làm việc.

Lựa đã hoàn hồn và ngồi đối diện với Thảo. Anh điềm tĩnh đặt câu hỏi. Tay gõ chiếc bút bi nhẹ nhẹ trên tấm sổ công tác đang đặt trước mặt:

- Nào! Hoàn hồn chưa? Cháu bị trấn lột phải không?

Cô gái nức nở:

- Thưa chú! Đúng vậy ạ! Ngay đầu cầu thị xã đấy ạ.

- Giờ ấy cháu đi đâu! Trước tiên hãy xuất trình giấy tờ tùy thân cho tôi xem đã.

- Thưa chú! Giấy tờ tùy thân cháu đây ạ, cháu xin nộp cả con dao đã đâm vào tên định hại cháu.

- Dao à! Hung khí à! Con gái lại dùng dao, lại mang hung khí trong người... Anh buột miệng thốt lên.

Cô gái trẻ lẳng lặng đưa một số giấy tờ tùy thân, một con dao nhíp, rứt rề bày ra mặt bàn, cán dao còn vết máu, đoạn quay sang Thảo ánh mắt như van ơn:

- Cháu xin nộp cho chú và xin chú đừng tịch thu con dao này vì nó là vật kỷ niệm của bố cháu, cháu dùng làm vật hộ thân.

Trương Văn Thảo nghiêm sắc mặt:

- Cô đã dùng nó hộ thân như thế nào! Cụ thể là sáng nay... Thôi nhé! Cô hãy tường trình tất cả sự việc vào tờ giấy này, mà cô học lớp mấy rồi, viết được chứ! Viết cụ thể, chính xác để cơ quan pháp luật còn tiến hành điều tra! Tiến trình vụ án nhanh hay chậm, phụ thuộc vào sự thành thật trong lời khai của cô.

Lựa bình tĩnh cầm bút ra góc phòng. Đi lại một hồi, nhớ lại tất cả những diễn biến từ ngày xa quê ra tỉnh H kiếm việc làm rồi đến ở chùa Dầu cùng ni sư

... "Cháu ở nhà chùa khoảng hai tháng, công việc cũng không có gì nặng nhọc ngoài quét lá trong vườn, đèn nhang, hương hoa nhất là những ngày tuần và ngày lễ trọng... Cháu thấy đêm đêm, nơi phòng cháu ở có rất nhiều tiếng động lạ, nhất là về khuya, đàn chó nhà chùa thường vẫy đuôi từ vườn ngâu lao ra mừng một bóng đen, mặc áo đen và đội mũ phớt. Người đó đi xe đạp và thường dắt xe vào cổng nên không ai nghe thấy tiếng động. Bóng đen ấy nhẹ nhàng lén vào phòng của bà sư. Chẳng biết họ làm gì trong đó. Cháu lơ mơ nhận thấy đó là điều không bình thường, nhưng vì thân phận đi ở nên cháu yên lặng. Một đêm không hiểu sao, lòng dạ cháu bồn chồn không yên liền lén đến trai phòng bởi lẽ đêm nay khác mọi đêm có nhiều tiếng rì rầm, trong phòng lại có thêm hai người đàn ông nữa. Họ bàn nhau đến gần sáng sẽ bắt cóc cháu khỏi nhà chùa đưa lên chiếc xe tải vẫn về xã nhận chuối xanh chở lên biên giới.

... Nghe tin này cháu vô cùng hoảng hốt và nghĩ cách đối phó. Quay về phòng liền thu dọn hành lý tư trang, mặc bộ quần áo màu tối đội nón lá, tay cầm con dao nhíp, lén qua vườn ngâu lao ra đường cái. Lúc này đêm khuya lắm rồi, cháu chạy thục mạng nhằm hướng thị xã. Khi trời gần sáng, may sao gặp một người thô đồ

gồm bằng xe đạp, cháu xin đẩy hộ, thấy cháu là con gái đi đêm một mình, bác hàng gồm cho cháu đi cùng. Khi đến gần thị xã, toán người nọ phóng xe đuổi theo. Họ cũng không ngờ cháu đang đẩy xe hàng gồm.

... Họ bắt cháu đi đâu, để làm gì, điều đó cháu không hề biết, chỉ biết đây là âm mưu mờ ám của một bọn người và ni sư là chủ mưu, cháu nhận ra bà ta là người tu hành trá hình, núp bóng ngôi chùa làm việc xấu.

... Khi đến chân cầu phao, cháu đang tần ngần không biết đi đâu, thấy ở dưới sông có một con đò nhỏ bơi nhanh vào bờ và đỗ cách cháu một đoạn có một người đàn ông, cháu không nhìn rõ mặt từ từ tiến lại. Nhận diện cháu thấy mặt ông ta đầy râu, ông ta vỗ cháu mấy lần nhưng hụt và thế là tiện con dao sẵn có trong tay cháu đã đâm nhiều nhát vào bả vai, hô hoán và bỏ chạy.

... Chạy sang đến bên kia cầu phao thì trời sáng. Mấy bà bán rau chỉ lối cho cháu vào đây nhờ các chú bảo vệ".

Lựa đặt bút, những lời khai khúc triết thành thật làm Thảo hài lòng. Chùa Dâu! Đúng rồi, ngôi chùa ở rìa sông có vườn dâu xanh, có cô sư trẻ rờ rở, có con mắt to

và gian xảo, đi xe máy vè vè, tụng kinh gõ mõ điệu nghệ. Ngôi chùa ấy ở đầu làng anh. Ngày tuần, ngày rằm mẹ anh, vợ anh vẫn đến đây nhang khói cầu lộc, cầu tài, cầu phúc. Chẳng lẽ đấy là một tổ quý, buôn bán phụ nữ để đưa qua biên giới. Lại là nơi cư ngụ của "sư hổ mang"... Còn con đồ nữa! Nhất định là đám thằng Thâu rồi. Chúng nó đã giở trò này trên bến sông bao nhiêu lần rồi.

... Anh cảm thấy thương cô bé tội nghiệp. Trên đất này có bao cảnh đời cơ cực đang lăn lóc kiếm sống. Anh đẩy phong lương khô và cốc nước về phía cô gái ôn tồn:

- Ôn rồi! Ăn tạm đi rồi ta tính... Suy nghĩ một lát, Thảo tiếp: Cháu cứ ở đây, tạm thời chú giao cháu cho chị Gấm văn phòng ủy ban, chị ấy nhờ gì thì làm giúp, nhớ đừng ra khỏi khu vực ủy ban khi chú chưa cho phép.

Anh bàn giao công việc cho cấp phó. Rẽ qua nhà, ngay chiều hôm đó anh đã có mặt tại quê hương Lụa với hành trang là người đi thu mua luồng, xin nghỉ nhờ nhà mẹ Lụa để tìm hiểu hoàn cảnh gia đình. Sáng hôm sau, anh đi gặp các đồng chí lãnh đạo xã. Ông Bí thư Đảng ủy tiếp anh thân mật, cởi mở:

- Con bé ấy đẹp người đẹp nết, thông minh. Nếu không vì giặc đói nó sẽ là lớp cán bộ kế cận chúng tôi.

Khổ thế đấy, trăm cái tội cũng vì cái nghèo.

Anh qua nhà Lụa. Lúc này Thảo cũng không giấu giếm việc xã đang quản lý Lụa, nghe xong cả nhà sững người, riêng mẹ Lụa cứ nấc lên từng hồi.

Thảo ôn tồn.

- Xin chị và các cháu yên tâm. Tôi là trưởng Công an xã. Không phải ai tôi cũng cất công đi như thế này đâu. Tôi tin cháu Lụa là người ngoan, tôi muốn giúp cháu, giúp gia đình chị qua cơn khó này, tôi coi nó cũng như con.

Anh đưa một khoản tiền để giúp được gia đình. Trước khi Thảo ra về mẹ Lụa gửi theo lá thư của Mẫn, từ biên giới Tây Nam.

Thế là nhân thân của một cô gái đã sáng tỏ. Anh yên lòng trở về tỉnh Nam tiếp tục công việc.

* *

*

Do sát nhập để quản lý hành chính với làng sông. Công an xã Vân Sơn được Sở Công an tỉnh trang bị một

chiếc xuồng máy "Bò bo bay" công suất 250 sức ngựa. Ba công an viên được đào tạo cấp tốc. Sáng nay theo sự chỉ huy của Thiếu tá Trương Văn Thảo, đoàn công tác lên đường. Thảo vận quân phục chỉnh tề, tay cầm máy bộ đàm đứng giữa xuồng. Chiếc xuồng máy rẽ nước, đầu dựng cao, hùng dũng tiến về sào huyết của Thâu. Tên đạo tặc và đồng bọn đón trước sự chẳng lành nhưng cố ý phớt lờ bất hợp tác.

Xuồng áp mạn, một khẩu lệnh ngắn gọn, chiếc thang dây bắt buộc phải thả xuống đón đoàn công tác lên sàn tàu. Thâu khinh khỉnh vác bộ mặt lì lợm chìa bàn tay ra bắt. Thảo nghiêm giọng:

- Chúng tôi đi kiểm tra hành chính đột xuất. Tôi là Thiếu tá - Trưởng công an xã, yêu cầu mọi người, nhất là ông phải có thái độ nghiêm túc. Yêu cầu mọi người tập trung lên sàn tàu để kiểm tra hành chính.

Cái tướng Từ Hải có sức mạnh trấn áp, thôi miên. Một lũ lốc nhốc dưới hầm tàu chui lên. Hai ả Phụng, Ngân mặt cắt không còn giọt máu.

Thảo nhìn xoáy vào một tên trong bọn, bả vai còn cộm lên bông băng, lạnh lùng hỏi:

- Anh tên gì, giấy tờ tùy thân đâu?

Tên bị hỏi khép nép thưa:

- Dạ em là Ty, Ty Dầu ạ... em không có giấy tờ.

Thâu có tiếng là tay gian hùng nhưng trước uy vũ của Thảo và đoàn công tác hẳn phải chùn. Thảo dẫn giọng:

- Các anh phải biết, đây là xã anh hùng. Để đạt được danh hiệu cao quý ấy, Đảng và nhân dân toàn xã đã phải đổi bằng máu. Mảnh đất này không thể để cho bất kỳ ai, núp dưới bóng bất kỳ ô che dù chắn nào vấy bẩn. Các anh nên nhớ rằng: Mọi trật tự xã hội là do Đảng và chính quyền làm chủ và điều hành. Chẳng có thứ đầu gấu đặc quyền đặc lợi nào vỗ ngực xưng tên để tác oai tác quái. Trái điều ấy, các anh sẽ bị xử lý theo pháp luật... Còn đây! Vũ Văn Ty tức Ty Dầu quê quán Hoàng Xá - Liên Phong 37 tuổi con ông Vũ Văn Tự và bà Nguyễn Thị Ất đã phạm tội trấn lột. Hành vi trên đã đủ cơ sở pháp lý để tạm giam hoàn chỉnh hồ sơ...

Chiếc khóa innôx sáng loáng lạnh lùng còng tay Ty Dầu. Cả bọn trên tàu xám mặt không dám phản ứng gì.

Đoàn công tác ra về. Chiếc "bò bo bay" chông chênh trở thêm Ty Dầu rẽ nước. Tiếng nói giòn tan, dân Ô Hợp từ sáng tới giờ vẫn để mắt theo dõi mấy ông công an xã đang có mặt trên tàu. Giờ nhìn thấy tên đồ tể bị

cồng tay, mọi người reo vui vang cả khúc sông! Có thể chứ, từ nay chúng mày hết tác oai tác quái... Họ nhảy choi choi chỉ vào mặt Thâu có ý khiêu khích.

Thâu nhìn Tâm địa ngao ngán:

- Mẹ kiếp! Giang sơn của chúng ta đã đến lúc mặt vụn! Ông chịu khó mà động não để giữ lấy niêu cơm, coi chừng cái thằng công an mặt sắt râu hùm. Nó có vũ khí lại có chức có quyền. Kiểu này mấy thằng cán bộ xã nhìn thấy nó là vãi đái chẳng trông cậy gì nó giúp được ta đâu! Có chăng lại phải nhờ đến ông Thẩm bà Lân trên tỉnh thôi. Phải đẩy bằng được thằng ấy ra khỏi địa bàn thì tụi ta mới có cơ sống nổi.

CHƯƠNG VI

ĐOÀN TỤ

Đã có một thời sau cải cách ruộng đất, qua thời đổi công tiến lên Hợp tác xã nông nghiệp, xã viên đã có hào khí của người làm chủ tập thể. Ruộng đất chung công cụ sản xuất chung, ước mơ chung... Ngày đó từ "tập thể" được thăng hoa, con người và sức lao động được giải phóng. Lúa cán bộ ngày ấy là những con đẻ của dân, được tôi luyện qua các phong trào. Họ hết lòng vì tập thể, dân tin Đảng, tin cán bộ, các phong trào như điều gặp gió... Đồng ruộng ngày ấy được cải tạo, lúa đạt năng suất cao mặc dù cán bộ khoa học nông nghiệp còn sơ

đảng về kiến thức canh nông. Công lao động đạt mức thu nhập cao từ ba đến năm kilogam rồi lên bảy, tám kilogam, xã viên tranh nhau đi làm. Bình công chấm điểm tại đầu bờ. Những đêm hội hoa đăng, bắt bóm những ngày chống hạn "nghiêng đồng đổ nước ra sông, nghiêng sông dẫn nước vào đồng" nhấp nhô nón trắng. Cũng con người ấy, cũng đồng đất ấy mà thôi, sao ngày đó đáng nhớ thế. Cầu hò, giọng hát tung bùng làng xóm. Khói lò gạch, lò vôi vòn trên lũy tre, cá lội tung tăng, lợn đây chuồng, cái gì cũng thay da đổi thịt, làn gió mới của cách mạng đã thổi hồn vào từng bước đi của nông thôn mới. Quê hương ngày đó như cô gái đồng chiêm tuổi dậy thì đỏ da, thắm thịt, tràn đầy sinh lực và lấp lánh ước mơ...

Đó là một cơ chế đúng và cán bộ đủ tâm lãnh đạo phong trào. Khi dân đủ tin thì không cần nhiều lời giải thích, chẳng cần vu đàm khoát luận. Họ cứ nhất nhất như tiến. Đây là ngọn gió thổi bùng ngọn lửa nhiệt tình, ngọn lửa ấy có sức mạnh thiêu đốt tất cả những gì cản trở, khai thông những ách tắc để vút lên một âm hưởng hào sảng. Người ta gọi đây là vận nước, cái vận nước đang cường.

Sao hôm nay nông thôn ta lại trì trệ, uể oải đến

vậy. Cái hào khí năm xưa biến đâu mất rồi? Ai làm mất lòng tin của dân khi nhân dân tham gia kháng chiến, họ sẵn sàng quên tính mạng, quên tài sản, hiến dâng những gì cao quý nhất kể cả máu xương.

Bao nhiêu là sách lược âm ào! Bao nhiêu quyết sách đầu Ngô mình Sở bung ra. Lãnh đạo đánh trống bỏ dùi, không thềm kiểm tra những chỉ tiêu tự đặt, duy ý chí đến thảm hại và vô trách nhiệm đến thảm hại. Người ta sẵn sàng sát nhập vài ba tỉnh làm một, cứ tưởng giảm biên chế hành chính nhưng thực ra là lợi bất cập hại, cán bộ các huyện thị cả năm chưa nhìn thấy ông Chủ tịch hay ông Bí thư của mình, củi quế, gạo trâu, dân đói đến vàng mắt, vì sao đói, chẳng qua cũng là do cơ chế, một cơ chế vĩ mô mà không vĩ đại, những khẩu hiệu lấp lánh niềm tin mà không gọi lên hy vọng... dân mất lòng tin, nản chí nên ai có thân nấy lo, tính tập thể tinh thần làm chủ lụi tàn. Phong trào như người ốm không cơm cháo, thuốc men! Cái nhà bắt đầu dột từ nóc dột xuống.

Ngày đó đã đẻ ra những kẻ "Ăn rỗng cuốn, nói rỗng leo, làm mèo ỉa" luôn miệng hô nào người khác "làm việc bằng hai" còn mình thì nằm khoeo hưởng thụ.

Hợp tác xã nông nghiệp Vân Sơn xơ xác, các phong trào đánh trống bỏ dùi lực lượng trẻ lảng tránh

các phong trào thi đua, nạn tảo hôn, cờ bạc, rượu chè tung bừng phát triển... Trên bờ đã thế lại thêm dưới sông, ngư tâm ngư, mã tâm mã, mằm mống của tẻ nạn từ đáy mà sinh sôi...

Cơ chế, cơ chế, con người bị chi phối đến thôn cùng xóm vắng. Đây là cảnh trước khoán mười, bức bối và trì trệ. Người ta mong có sự thay đổi, mong để mà mong chứ ai biết rõ diện mạo của sự đổi thay thế nào?

* *

*

Cầm thư Mẫn trên tay. Lụa bàng hoàng. Thế là chân trời góc biển và mù trời đạn bom vẫn không ngăn nổi tình yêu của họ, thư Mẫn nhàu nát vượt qua bao trạm giao liên? Qua tay bao nhiêu anh quân bưu, qua bao nhiêu binh trạm... Chỉ biết rằng lá thư đã dẫu dải phong trần như người lính thời loạn... biên giới Tây Nam, sống chết diễn ra từng ngày:

.... "*Lụa em! Anh bị thương một lần nhưng bom đạn kẻ thù không hạ gục nổi anh, anh vẫn sống, bọn anh*

dã tiến quân vào Pnong Pênh nơi đó có Ăngco thom, Ăng co vát, kỳ quan thế giới, nạn diệt chủng gần như xóa sổ quốc gia sinh đẹp, các anh tình nguyện quân Việt Nam đang hàn gắn vết thương. Anh vẫn là chiến sỹ quân y tiền phương, trực tiếp chiến đấu cùng các chiến sỹ và nhân dân nước bạn.. Ngày về có lẽ là ngày chiến thắng, anh mong đến cháy lòng được về quê em để nhìn thấy người mà anh thương yêu ... ngày đó anh sẽ dẫn em về quê nơi đó có dòng sông hiền hòa, có nương dâu, bãi mía, có ngã ba sông thơ mộng đã đi vào truyền thuyết của lịch sử đồng chiêm, anh sẽ thưa với cha mẹ rằng, anh đã chọn em làm vợ, em sẽ làm dâu của gia đình bên bờ sông ấy. Chờ anh, ngày chiến thắng, câu nói của em vẫn nóng hổi trong lồng ngực anh, là động lực thúc đẩy anh vượt tới..."

Lụa ấp lá thư vào ngực! Đúng rồi quê anh là nơi Lụa đang sống, các địa danh nhắc tới trong thư là địa điểm Lụa đã đặt chân, không hiểu anh có hình dung cái ngã ba sông anh vẫn tự hào ca ngợi giờ đã thành nổi hắc ám tỏa lên đôi bờ...

Qua chú Thảo, Lụa đã nắm được tình hình mẹ và các em ở quê, Lụa yên lòng về sự giúp đỡ của chú Thảo. Thâm biết ơn một con người đã hết lòng vì cuộc

sống của mình. Cô không biết nói gì hơn, gương mặt Lụa nhòa trong nước mắt:

- Chú ơi! Ước gì con được gọi chú bằng bố! Bố cháu mất rồi, chú là hình ảnh của người cha kính yêu cháu hàng kính trọng.

Thiếu tá Thảo trầm ngâm:

- Chú đã suy nghĩ rồi... có thể chú coi cháu là con nhưng đây là chuyện ta bàn sau, trước mắt chú gửi cháu vào nhà khách ủy ban, cô chủ nhiệm là người thân của chú, cháu sẽ làm việc theo sự phân công của cô Bân. Ngoài thời gian lao động, buổi tối cháu tranh thủ học thêm văn hóa cho hết cấp ba rồi thi vào trường nào đó, thế nhé, chú đã bàn với cô Bân, tuần tới cháu sẽ làm việc ở đây.

Thế là Lụa trở thành nhân viên hành chính của nhà khách ủy ban, cái nhà khách còn nghèo nàn, chủ yếu là đón cán bộ các xã, các huyện thị lên công tác, căng tin phục vụ chỉ có nước sôi, nước chè và có cả cơm nắm, muối vừng để cán bộ dùng tạm.

Lụa phụ trách việc giặt giũ chăn màn quần áo, giữ cho nhà khách giường chiếu, gối chăn được thơm tho. Vì vậy sáng nào cô cũng thu dọn được một xe đẩy ra khúc sông giặt rũ. Cái bến sông ấy đã quá quen thuộc với cô.

Cũng có vài lần, Lụa lặng ngắm con thuyền sang trọng đỗ cách bờ một đoạn. Trên thuyền, họ làm gì cô không hề để ý...

Cơ thể tươi mát thanh xuân của Lụa đã lọt vào ánh mắt cú vọ của cai Thâu và lũ côn đồ ... một người vô tình, một kẻ cố ý, hai thái cực đối chọi cứ âm thầm diễn ra.

Căn phòng của Lụa ở là căn nhà cấp bốn, tường toóc si vôi rơm, một chiếc phản con, một ngọn điện, không có quạt. Trên bàn là chồng sách vở, nghe lời chú Thảo, Lụa cố công học tập, lúc nào cũng cặp kè quyển sổ con với đầy công thức Toán học, Sinh vật, Vật lý. Lớp Lụa học là Trung tâm bổ túc văn hóa dành cho cán bộ các ban ngành đến nâng cao trình độ. Học viên đa phần là hai thứ tóc, các cô, các chú ở ủy ban, ở các Hợp tác xã tiểu thủ công nghiệp học rất khó vào, có cả chú Nho, phó Trưởng đồn công an thị xã cũng là học viên. Là học sinh trẻ nhất nhưng lực học khá nhất Lụa được phân công là lớp phó học tập. Cả lớp nhìn vào Lụa, cuộc thi giỏi văn toàn tỉnh khối bổ túc văn hóa Lụa đạt giải quán quân đem niềm tự hào về cho nhà trường.

Thấm thoát hai năm ba lớp cuối cấp sắp hoàn thành... Lụa vẫn đều đều gửi lương về cho gia đình giúp

mẹ nuôi em việc học tập, ăn ở đã có chú Thảo, cô Bàn tài trợ, một cô gái như vậy, ai chẳng mến yêu.

Cái bản chất lưu manh đã ngấm huyết quản của Thâu. Hấn bàn một kế hoạch chiếm lĩnh cô bé có cái mũ cói rộng vành có cái eo nền nã, có đôi bắp chân trắng ngần vẫn thì thũng nơi bến sông.

Việc này hấn giao cho Tâm địa! Tâm gàn:

- Thôi đi đại ca! Tội vẹt chưa qua tội gà lại đến, đàn bà là loại á phiện, êm ái nhưng không kém độc hại. Những con nhà lành thường khó chiếm đoạt, muốn đoạt được là thủ tiêu tấp lự. Sơ sẩy một ly là toi sự nghiệp, toi đời hoặc sa vào vòng lao lý.

- Không lý sự lôi thôi! Tao đã muốn là phải được. Người hảo hán phải vượt qua cái sợ cố hữu! Mà đã gàn tao bao giờ đâu...

- Lấy gương thằng Ty râu đấy! Tôi đã gàn mà nó cố lao đầu vào lửa... Một con bé nơi bờ sông lúc chạng vạng có gì mà hấn phải thí mạng mình. Có lẽ bây giờ đang chần kiến trong trại giam... mẹ nó chứ, đáng đời thằng hữu dững vô mưu.

- Kệ bố nó, rồi có ngày cả tụi sẽ phải rời khúc sông này... mấy đứa chân cò tay vượn, tao mới lừ mắt đã ướt đũng quần giờ cũng quay lại chống tao! Còn nước

mẹ gì nữa mà bám vào cái dòng sông chết này. Còn thằng công an hùm xám ấy thì việc làm ăn thất bát. Tốt nhất là dùng tiền tống cổ nó đi là đại sách nếu không nhỏ được cái gai ấy coi như chúng ta lép vế với làng Ô Hợp.

- Thế còn thềm của lạ không!

- Quá thềm! Chết cũng đã!

- Nếu thế thì phải tuân theo kế hoạch của tôi nhé!

- Rất sẵn sàng... Cứ bắt nó về đây, dùng chán rồi bắt nó theo ta, nó tình nguyện theo ta, mọi việc coi như xuôi? Trong việc này, con Phụng, con Ngân là át chủ bài thực thi kế hoạch. Được thì ta hưởng mà thua cho hai con dĩ rạc ấy bật bãi luôn, phải thay ngựa thôi, ngựa cái già dùng lắm không ngủi được, tao ngấy hai cái của nợ lắm rồi.

- Thừa đại ca! Đàn bà tất cả là thế thôi - Lạ rồi quen, thềm rồi chán, chán rồi bỏ, đàn ông bạc tình là ở chỗ ấy. Đàn bà nó khác, khi thằng đàn ông ngấm vào là nó say dai lắm không gỡ ra được, đại ca có làm được cái việc tế nhị ấy không, cứ sùng sục như thằng hoạn lợn! Đàn bà gán ông nó chết khiếp thì sao chiếm được trái tim nó.

- Lý luận làng nhàng quá. Cứ lý luận như mây hóa

ra bọn đàn ông đều là thằng không có trái tim, mà trái tim nó là cái mẹ gì nhỉ, tao chỉ thấy thích là dùng! không thích là bỏ.

- Thế thì chết là cái chắc! Chết vì cái đũng quần đàn bà là cái chết khốn khổ nhất của thằng đàn ông?

- Thằng quái nào chả mê gái! Mê gái là cái tật, đã có tật ắt phải có bệnh, có bệnh ắt phải có nặng, có nhẹ...thôi, làm đi, có việc còn con ấy mà phải dài dòng văn tự, Tầm ơi! Mà y mắc cái bệnh nói dai như chó nhai giẻ rách từ bao giờ thế.

- Ấy là nói trước cho cận kề không xảy ra chuyện lại trách thằng quân sư quạu mo mà y là sui đại.

Âm mưu của cai.Thâu, Tầm đĩa đã chín. Chỉ còn chờ lúc thực hiện.

Lụa vẫn bình yên với công việc của mình:

Một sớm. Hai ả Phụng và Ngân giả bộ bơi dò đi du lịch, thăm thú cảnh sông nước. Làm như thể vô tình, hai ả dừng dò tại bến Cây đa nơi Lụa đang giặt giũ.

Những tiếng cười chua như dấm thanh vang lên, hai ả chỉ tay lên cây sung lúc lử quả chín hỏi Lụa:

- Này em ơi! Sung chín thế này trông ngon cái mắt quá, có ăn được không.

Lụa không ngừng lên trả lời:

- Em không rõ có ăn được không chỉ thấy nó rụng tùm tùm, cá đớp ăn hàng đàn...

- Thế cho bọn chị lên trảy vài chùm ăn thử.

Hai ả nhảy ào lên bờ, quờ tay xuống cành thấp vật sung chín, bóp ra cắn! Eo ơi! Vô số muối ở trong quả sung bay ra tủa đầy mặt, đầy mắt, không rõ nó chui vào lối nào, Hai ả ré lên vỗ mông nhau...

Cầm chùm sung trong tay, ả Ngân bả lá:

- Ngày nào em cũng tỳ tùm thế này, nhọt hết cả chân tay không rõ được bao nhiêu tiền! Công việc vất vả thật, các chị nhìn cũng phát ngốt.

- Dạ! Em làm công nhật, ăn lương cố định, mỗi tháng không ăn tiêu cũng đong được hơn yến gạo gửi về quê giúp mẹ nuôi em. Thế các chị làm gì ? Ở đâu.

- À! Bọn chị làm ở tàu du lịch trên sông, lương các chị rất cao. Ở đây còn thiếu nhân viên, em có muốn lên tàu làm với các chị không?

- Em cũng muốn nhưng em còn phải vừa học vừa làm đi với các chị thì tối học làm sao được.

- Mỗi tháng chỉ chạy tàu khách du lịch hai lần còn lại ở nhà chơi dài lo gì.

- Để em còn hỏi ý kiến bố em đã.

- Ủ! nếu được thì báo lại cho chị! Mà này, có

muốn lên tàu thăm quan không! Lên chỗ chị chơi đi.

- Em bận lắm, bây giờ mới giặt được một nửa. Lên các chị chơi thì trưa mất.

- Lo gì, các chị ào một tay giúp em nhé.

Lụa chưa nói gì, hai ả đã lội ào xuống, gặt giũ. Loáng cái đồng quần áo đã song. Thế là dư gần bốn chục phút so với mọi ngày.

Lụa theo hai ả lên tàu, chỉ có con gái với nhau nên thoải mái, nào nước ngọt bia lon, hoa quả muốn gì có đấy, cả con tàu không một bóng đàn ông.

- Thế ở đây chỉ có các chị thôi à!

- Ừ chỉ có các chị là chính? Chủ tàu là mấy bác có gia đình trên bờ đều về nhà với vợ con, các chị ở lại quản lý tàu, bao giờ tàu rời bến thì các Bác các chú Nam giới mới có mặt.

- Ừ em cũng thích đấy! Toàn chị em gái với nhau? thảnh thảng lại được đi du lịch trên sông thích thật. Các chị giúp em nhé, tối nay em về bàn và xin ý kiến bố em!

- Các chị tin là em làm được, xinh đẹp như em mà ăn diện vào đó một vài chuyến làm hướng dẫn viên, cứ dè dỏ là được khách sộp "bo". Có khi cả Mỹ, Anh, Pháp, Đức cũng đi du lịch. Các chị vẫn được nó "bo" đều đều bằng ngoại tệ...

Lụa vẫn ngây thơ:

- Em thích lắm nhưng còn phải chờ ý kiến của bố em đã. À Phụng lảng lơ:

- Tùỵ thôi! Ở đâu có lợi thì làm, cũng là đi lao động thôi chứ nào có buôn gian bán lận hay làm gì phi pháp đâu mà lo. Cứ thế nhé, nếu được em vẫy các chị mang luôn cả giấy tờ, hành lý để chị báo cáo với "lãnh đạo"

Lụa vẫn về đúng hẹn như mọi ngày, tối đó chủ nhật Lụa mượn xe đạp của cô Bân về thẳng nhà chú Thảo: Nghe song Lụa đề đạt nguyện vọng, chú Thảo nói nhỏ:

- Việc hệ trọng đấy, để mai về ủy ban, chú cháu bàn thêm, nói ở đây cũng được nhưng không tiện.

Ngày tối đó, chú Thảo phân tích rõ âm mưu của cả bọn đầu trâu mặt ngựa cho Lụa nghe, Lụa sững sốt trước cam bẫy kinh hoàng mà bọn người kia giăng bủa. Chú Thảo chỉ thị:

- Cháu cứ nhận lời theo đúng kế hoạch của bọn đạo tặc, không cần nói cho cô Bân biết, việc ấy chú với cô Bân như thế nào đã có chú bàn bạc, chỉ có điều hỏi bố là ai, cháu cứ bảo là bố để đang làm ruộng tại quê.

Sáng đó đẹp trời, dòng sông xanh ngắt lững lờ

chảy. Bóng những hàng tre xõa tóc thì thào, bóng những cây đa, cây xung, cây gạo vẫn bình yên ngả xuống mặt sông, khung cảnh nên thơ, lành dịu.

Đã đến giờ mà cô gái đẩy xe quần áo xuống bến nhưng hôm nay bỗng vắng... Hai con nặc nô, chân tay Cai Thâu, Tâm địa có ý ngóng đợi, Hai cái thây béo như bò mộng nằm dài đốt thuốc dãi tìm trên bến.

Kia rồi! Cô gái nọ ăn mặc thật mốt, xách cái va ly quần áo đã đứng ngóng nơi bến sông. Cai Thâu sung sướng rợn da rợn thịt vỗ đùi đen đét, ra lệnh thợ máy khởi động ga thật nhỏ tiếng máy lúc búc dưới gầm tàu, để ý kỹ mới nghe thấy. Con thuyền lá tre lập tức rời tàu hướng về bến sông sỏi mái. Dưới góc khuất con tàu, Cai Thâu vỗ đùi Tâm địa đen đét:

- Y như kịch bản, nai tơ ơi! Chết bố mày! Rồi phen này mày sa lưới! Mày là của ta! Của ta nguyên vẹn cái thể xác trinh bạch mà cả đời ta chưa được hưởng. Tên đạo tặc nháy mắt. Á Ngần đã pha thuốc mê vào cốc nước cam sau khi "lãnh đạo" quần áo bánh bao, sơ vin đóng thùng vương vức đứng ra chào đón lễ bàn giao "nhân viên" mới và "cô hướng dẫn viên du lịch" đây rồi, óng ả, tự tin trong từng bước đi mà vẫn ngồi lên duyên dáng.

Sau khi nghe "nữ cán bộ tổ chức" giới thiệu, cai Thâu gật đầu hài lòng, lịch sự bắt tay nhân viên mới và phổ biến nhiệm vụ, ly nước cam thay tuần rượu được mời "cán bộ công nhân viên" nâng cao chúc mừng. "Hướng dẫn viên du lịch" lả dãn và bị lôi tuột đến hầm tàu, nơi có "lô cốt riêng" của "lãnh đạo" để làm lễ "động phòng hoa chúc" có một không hai trong đời. Con tàu nổ máy và xé nước lao đi với công suất tối đa, chân vịt khỏa nước sôi ùng ục, đàn chim đậu trên ngọn cây táo tác vỗ cánh, giạt mình bay đi.

Cai Thâu nhẹ nhàng cởi quần áo lụa, lặng ngắm cái cơ thể nõn là, khẽ nâng đôi bầu vú tròn căng với hai cái nú còn lút tụt chưa lòi ra vì cái nịt vú hơi chặt. Hấn thận trọng lấy ngón tay lấy nhẹ mãi mới lòi được hai cái nú hồng còn nhờ nhờ như hạt lạc con khỏi bầu ngực nổi rần căng, lấy ngón tay vật qua vật lại như mèo vờn chuột rồi hấn cúi xuống dùng cái đầu lưỡi đỏ hồng liếm rồi mút chùn chụt. Mặt ngây như con trâu dái động hờn.

Hấn lại nhẹ nhàng cởi cái quần bò, nhẹ nhàng cởi nốt cái quần con, ở đáy vùng sinh thực khí của "hướng dẫn viên" còn trinh bạch nằm khít khao dưới cặp đùi tròn lẳn... hấn nghênh mặt cười. Con dê đực ấy cứ nghe nga, nhắm nháp cái khoái cảm. Không vội ăn sống nuốt

tươi, cứ để cho cái khoái cảm đê mê cơ thể hấn nhẹ nhàng cởi nốt quần áo mình, đà đặn gấp lại để lên mặt tủ, quần áo dài và quần áo lót của "hướng dẫn viên" được treo lên mắc.

Con tàu đã rời xa bến đỗ nửa cây số!

Bỗng có ba phát súng chỉ thiên, chiếc bò bo bay chở bốn người, một mặc sắc phục công an cầm máy bộ đàm, tay kia súng lục, Ba người còn lại mặc thường phục lăm lăm ba khẩu K44 với lưỡi lê cạnh lác đen ngòm mở sẵn. Dân đôi bờ lặng lẽ dõi theo.

Chiếc "bò bo" đã vượt lên, áp sát mạn lái mũi tàu, một mệnh ngắn gọn phát ra "nhanh chóng tắt máy, dừng tàu để kiểm tra hành chính" các mũi súng nhất loạt hướng về mục tiêu... mặc kệ! Tên lái tàu vẫn thản nhiên tăng ga mắt trừng trừng xé nước phớt lờ mệnh lệnh.

Một phát súng lục thật chính xác, xoẹt sát mang tai, hất tung chiếc mũ, tên lái tàu lạnh gáy vội vã tắt máy con tàu. Nhanh như sóc, đội công tác leo lên mặt boong - lại một loạt chỉ thiên đánh gọn vang lên, tên lái tàu bị còng đầu tiên ngay trên ghế lái. Những cửa con tàu bị báng súng trường đập tung, không thấy bóng đàn ông nào. Thiếu tá Thảo giao một người cảnh giới trên boong, số còn lại truy kích hãm tàu.

Hai ả Phụng - Ngân bị còng tay đầu tiên ngồi then lét. Tâm đĩa và Năm bả gà định lao qua cửa sổ lặn xuống sông nhưng không kịp - bàn tay như gọng kìm của Thiếu tá Thảo đã thộp cổ, mũi súng lục lạnh tê sau gáy - một chiến sĩ nhanh chóng bấm còng số 8 cả chân lẫn tay:

Thảo quát:

- Cai Thâu đâu! Phòng nó đâu, cô gái mới xuống tàu ở đâu khai ngay!

Tâm đĩa nhướng cổ:

- Sau rèm dăng ten là cửa gỗ có trạm đầu hổ ấy - tất cả ở trong đấy.

Cả ba người phá cửa thành thành, cai Thâu mới mặc xong quần đùi, Lụa còn ngất lịm, không mảnh vải che thân. Mắt cai Thâu đảo qua trên sông, tay vợ quả lựu đạn, lừ lừ tiến lên trước họng súng, quả mỏ vịt USA xám lạnh đã rút chốt hấn dọa:

- Tôi sẽ biếu các ông rất nhiều tiền nếu cho thoát vụ này bằng không chúng ta cùng châu hà bá.

Thảo điềm nhiên.

- Bao nhiêu?

- Tất cả số tiền trong két sắt kia.

- Vậy chúng ta cùng lên boong thỏa thuận:

- Tôi đồng ý! Nhưng các ông không được áp đảo?

- Đồng ý, bên ông tháo đạn và cụp lê lại.

- Đồng ý nhưng chúng ta cùng đi song song.

- Yêu cầu ông mặc quần áo cho cô gái kia để chuẩn bị đưa vào viện giải độc sau đó chúng ta lên boong.

Thâu miễn cưỡng lấy quần áo trên giá treo mặc cho Lụa, một tay không làm nổi, hấn lóng ngóng đặt quả mỏ vịt bên tay phải, một phát súng lục danh gọn, viên đạn vọt qua tai lạnh toát, một cú song phi vệt ngược mạng sườn. Chân Thảo đã dận lên quả mỏ vịt đã đóng chốt, một chiến sĩ thộp lấy, một nhát điểm huyết, hai tay Thâu quật ra phía sau như người ta tự chới.

Thâu hỗn hển:

- Các ông đã vi phạm thoả thuận?

- Kẻ cướp không có quyền thoả thuận một khi đã sa lưới! Nào ta cùng lên boong ngắm cảnh chứ.

Thảo hạ lệnh, chiếc bò bo bay lao xé nước vào bờ, anh đến thẳng bệnh viện Trung tâm tỉnh, gọi xe và Bác sĩ cấp cứu. Số tội phạm lần lượt bị giải lên boong tàu thất thân run rẩy.

Chiếc u oát sơn màu cỏ úa đã đậu sẵn ở sân nhà khách. Một nam và một nữ bác sĩ nhanh chong lên xuống

cao tốc, mang theo cánh xuống tàu đón bệnh nhân!

Vừa lên tàu - Nam bác sĩ khiêm tốn giới thiệu:

Tôi là Vũ Khắc Mẫn phụ trách nhiệm vụ tại phòng cấp cứu bệnh nhân trung tâm tỉnh Nam được điều động đến cùng hộ lý Đào Thị Vi đem bệnh nhân về bệnh viện.

Thảo nói nhỏ:

- Nạn nhân là một cô gái vừa bị lừa lời xuống hầm tàu, sắp bị cưỡng hiếp thì chúng tôi giải cứu được - Nhờ cô Vi xuống trước, cửa vẫn mở - Cô chuẩn bị trước để chúng tôi xuống cùng khênh lên boong ... Thảo ngập ngừng:

- Vi này! Chú nói thế chắc cháu hiểu phải chuẩn bị gì chứ! Nào nhanh lên để chú còn giải áp tội phạm?

Lựa mơ màng trí nhớ mờ tỏ lẫn lộn tự hỏi: mình đang ở đâu nhỉ? Chẳng biết chần chiếu đã giặt xong chưa, mà sao cái đầu như có ong bay, mi mắt cứ dính lại như thế này. Có bàn tay ai đấy đang nhẹ nhàng mặc quần áo đấy nhỉ? hay là ta mơ chẳng biết thế nào nữa. Ai lại day thái dương, hay là mẹ. Không! Bàn tay lành lạnh và ngón thon nhỏ lắm thì phải, nó khéo léo, mảnh mai, chắc là tay cái Gấm em út mình, nó đang lay mình đấy. Ừ để chị ngủ tý nữa còn lên đòi cắt cỏ tranh về đánh gianh giúp mẹ, hôm nay trời trở hanh chắc phơi nhanh

khô lắm, mà nó đi đâu rồi không rõ, bước chân thậm thịch xa dân, Gấm ơi, Là ơi, chị sắp dậy rồi chờ chị với! Chúng mày chưa đi học à!

- Lụa! có phải Lụa không, Anh đây! Mẫn đây! Tỉnh chưa em, Lụa ơi, anh đây, Mẫn đây, sao lại như thế này! Lụa ơi!

Tiếng Mẫn bàng hoàng xa xót

Lụa như sực tỉnh! Cái hệ thần kinh "thần giao cách cảm" được lay thức, đúng tiếng ai như Mẫn, tức thật, sao cứ u u, minh minh thế này, sao mi mắt cứ xập xuống - mà cái gì lành lạnh bên thái dương, dưới mi mắt, có ai vừa tiêm đau đau vào sưng sưng, lại bấp tay nữa, vẫn có tiếng ai như Mẫn, không thể như thế được, lại có bàn tay dịu dàng lần trước của cái Là, cái Gấm. Lụa cố gắng mở mắt. Ánh sáng mặt trời vàng mơ, gió sông lành lạnh, nước vỗ mạn tàu lóc bóc, lấp lóa những con sóng xao động dưới ánh mặt trời, hơi thở nồng ấm ai vừa phả vào mặt mình, lại là tiếng ai như tiếng Mẫn.

Mấy mũi tiêm của Mẫn làm Lụa đã giải được thuốc mê, Lụa đã mở mắt, Mẫn ghé vào tai Lụa quát to:

- Vi Thị Lụa, Anh đây, anh Mẫn của em đây, chờ anh ngày chiến thắng! Anh đã về với em rồi đây, tỉnh lại đi, anh đến cứu em đây?

Lụa đã nhận ra Mẫn, bàng hoàng, cô òa khóc và nhớ lại tất cả những diễn biến sáng nay. Hộ lý Vi ý tứ lên boong tàu để hai người tự do:

- Tất cả anh hỏi bố Thảo! Thiếu tá công an Trương Văn Thảo - Trưởng công an xã Vân Sơn, bố đã nuôi em ăn học, giải nguy cho em hai lần, ơn ấy to lắm anh ơi. Sao anh biết mà đến đây với em, thực hay mơ thế này, em nhớ anh quá, cho em ngồi dậy đi.

... Và họ hôn nhau, đôi môi như mật ngọt, cái hôn ấy tưởng như bất tận!! Chiếc xuồng cao tốc đưa họ lên bờ.

Chiếc xe cứu thương đưa họ về viện.

Chuyện của họ dài lắm, nên thơ và đáng yêu lắm... Bọn tội phạm cũng bị đưa lên bờ, tên lái tàu được mở còng, con tàu hiền lành áp mạn mái sông.

Dân làng Ô Hợp cùng gào to:

- Xé xác chúng nó ra, xé xác chúng nó ra, quân chó đểu.

- Đáng đời mày Thâu ơi! Tâm ơi!

- Cắt tiết thằng Năm bả gà đi, cha bố cái loại uống máu người không tanh.

- Buông sông hai con đĩ ngựa! Ngần ơi, Phụng ơi, quay lại đây cho bà mày nộp thuế.

Dòng sông trở lại bình yên sau những vân vũ. Dân làng sông lục tục lên bờ, tốp năm, tốp ba tụ tập bàn tán, họ cũng lo cho số phận của riêng mình, rồi đây sẽ sống ra sao, chắc chắn là tan nát thôi, chẳng ai để mãi cái ung nhọt trên cơ thể, cuộc giải phẫu này là tất yếu. Dòng sông sẽ phải được yên lành, những con đò mục nát kia không thể chứa những cuộc đời như nhớp, những nghề nghiệp lén lút, xấu xa.

Con tàu đã bị công an quản lý. Cái ung nhọt vừa được xóa sổ, chắc chắn đồng bọn Thâu sẽ nhận một bản án đích đáng cho hành động tội lỗi của mình, Thiếu tá Thảo và đồng đội của anh đã lập một chiến công rạng rỡ, chiến công giữa thời bình bảo vệ an ninh thật đáng trân trọng.

Cuộc họp Đảng ủy mở rộng được tiến hành sau đây ít ngày. Lại cái hội trường cũ, gương mặt cũ, cuộc họp này chuẩn bị vấn đề nhân sự cho Đại hội Đảng bộ xã sắp tới, Ban tổ chức Huyện ủy, cả đồng chí Bí thư hoan nghênh ý kiến của đội ngũ lãnh đạo xã thông qua bản tự kiểm của nhiều người cùng nguyện vọng xin rút lui khỏi cương vị lãnh đạo không đứng tên trong danh sách bầu cử sắp tới.

Tin Thiếu tá, thường vụ Đảng ủy - Trưởng công an

xã được cấp trên điều động về làm phó Sở Công an tỉnh làm mọi người phấn khởi, vỗ tay râm ran. Sau thời gian công tác trực tiếp ở xã, anh đã trưởng thành, đỉnh đạc, vững vàng trên cương vị mới.

Làn gió mát lành, bình yên đang về.

Đồng quê rậm rịch đón khoán 10...

Chưa rõ diện mạo nhưng mọi người vẫn tin vào cơ chế mới sắp mở ra một hướng đi cho làng quê, xóm mạc.

Lại một năm nữa sắp qua

Vụ gặt mùa cuối cùng cũng đã qua với năng xuất lúa đi đệt của cơ chế HTX nông nghiệp "cha chung không ai khóc"

Và khoán 10 thực sự đã về...

Xã Vân Sơn với đội ngũ lãnh đạo mới bắt tay vào chỉ đạo việc khoán cho từng hộ xã viên, chỉ đạo thủy lợi nội đồng thau chua, rửa phèn...

Người chăm chỉ, đất nào có phụ công !

Cơ chế phù hợp, quyết sách đúng sẽ thổi hồn vào những việc làm.. . một vụ chiêm xuân đón khoán 10 đầu tiên là chấm son đánh dấu vạch xuất phát.

Cuộc chạy đua việt dã đã bắt đầu.

* *

*

Sau khoán 10 xã Vân Sơn được liên ba vụ lúa, biểu đồ năng suất luôn ở con số đi lên. Không còn tiếng keng ủy ban làm hiệu, người ta tranh thủ ra bón ruộng nhà mình mọi lúc, không còn cảnh trống rong cờ mở băng rôn cờ quạt linh đình, không còn cảnh cây cày tập đoàn, người và nón trắng xếp hàng tiến bước. Cánh đồng hồi sinh trở lại. Tất cả là dịch vụ, những chiếc máy cày lớn nhỏ tranh nhau xuống đồng, cạnh tranh nhau hạ giá dịch vụ. Máy anh cày trâu thất nghiệp. Từng đàn trâu, đàn bò hợp tác béo núc ních trở nên vô dụng. Ruộng đất hôm nay không dung nạp cảnh "cày gãi bữa chùi". Trâu bò lần lượt bị thanh lý. Thoát cảnh nuôi trâu, nuôi bò làng xóm cũng thơm tho hẳn lên, những đống phân trâu đen ngòm không còn chất đống, chập đụn bốc mùi nồng nặc.

Vừa sản xuất, vừa dịch vụ cơ cấu ngành nghề đa dạng trở về trên quê hương Vân Sơn. Chẳng còn ai nghĩ đến vác dậm lên đường, tú tẩn đầu sông ngọn nguồn làm sáng ăn trưa. Khi cái cót thóc trong nhà đã đầy người ta

nghe xa lắm, những khi ruộng phân trăm xã viên dùng làm đất trồng hoa. Bây giờ mới cần hoa, cái bụng nó mới có thời gian lan, mai, cúc, trúc. Mỗi sào hoa có thể đong được hàng tấn thóc. Hoài của thật, sức lao động không được giải phóng thì mặt đất này voi đi sự sống. Con người nếu chỉ quanh quẩn với bát cơm thì chẳng nghe được điều gì cao vọng. Tiếng dạ dày gào thét còn to hơn bất cứ tiếng gì.

Đồng đất Vân Sơn thẳng cánh cò bay, người ta chuyển sang đa canh. Lúa vừa gặt buổi sáng, buổi chiều đã phành phạch máy phay, máy cày lớn nhỏ ào xuống. Một tuần sau màu xanh lại dâng lên tươi mơn, nào ngô, nào lạc, đậu tương, khoai tây, khoai sọ rồi hoa, những giống hoa quý hiếm đất tiền gốc Pháp, gốc Đà Lạt đã có mặt. Ngày Tết, ngày lễ hoa đất như bạc giả, người trồng hoa ăn cơm tại ruộng, cánh thương lái giành nhau chất hoa lên xe máy xuôi ngược như con thoi.

Bên trong những lũy tre cổ tích, thấp thoáng những ngôi nhà mái bằng hai, ba tầng duyên dáng khoe mình, nhan nhản là ãng ten ti vi, trầm ấm là những giàn loa thùng dặt dìu khúc nhạc.

Đám dân chài năm xưa lánh nạn nước đen lên bờ xin đất đã an cư lạc nghiệp, sống lâu trên bờ, họ đã

quen, chẳng muốn trở về đồ cũ. Bức tranh toàn cảnh xã Vân Sơn nhiều gam màu tương phản cứ ánh lên sức sống như cô gái đang tuổi dậy thì.

Chiều nay, trời nhạt nắng. Ông Lược nguyên Chủ tịch Ủy ban gánh đôi thùng ra ruộng tưới hoa. Trồng hoa cũng nhọc nhằn không kém nuôi con lợn, hoa càng quý càng đỏng đảnh, càng lắm sâu bọ rập rình phá hoại. Ông đặt gánh, chui vào lều lòi cái điều cày bản một điều, nhả khói phù phù. Ông đã nhận với cả nhà phụ trách sào hoa Violet mà ông đã xin giống của nghệ nhân, bạn già từ ngày chống Pháp ở làng hoa Ngọc Hà. Làm cán bộ chủ chốt xã đã ba khóa, ông chẳng hà lạm của công, chẳng kết bè kéo cánh, chỉ mỗi một tội là hay tổ chức đình đám! Hễ cứ họp hành là lại đánh chén! Khổ lắm, nào có mâm cao cỗ đầy gì đâu, mấy cái chân giò lợn đen ngòm, lão Báu, lão Bư bằm canh cách làm món giả cày, thịt thì thái rối theo kiểu "cỗ đám ghém", việc làng ngày xưa ngày xưa, lợn thì vào trại chăn nuôi cứ con nào "đeo kính dựa tường" là hóa kiếp. Cái thứ lợn còi chuyên ăn bèo tây, rong tóc tiên, rong đuôi chó và khoai lang hà gậy như cái mỡ, đếm được từng đẻ xương sườn, không có mỡ, có ăn no cũng không ngấy. Đám cán bộ thôn lại tạp ăn háu uống, cứ

động hợp hành là lại hỏi nhau hôm nay có món gì. Mỗi người đều có cái khăn mặt mùi xoa, dùm vào đáy một bát gạo rồi nộp cho cô Gấm, rượu thì sang Công ty thương nghiệp xách can quốc doanh rượu mía sản phẩm phụ của Nhà máy đường Vĩnh Trụ. Cái thứ rượu hôi xì, đắng ngắt uống vào khe cả cổ, uống lắm rồi cũng thành quen. Đi họp xã đồng nghĩa với đi đánh chén. Cái nếp sinh hoạt của cán bộ đã thành quen, đã quen thì lại khó bỏ. Nhiều lần ông Kinh, Bí thư Đảng ủy phản đối, ông Lược hứa sẽ phanh dân nhưng cứ động phanh là cỗ máy hành chính của ủy ban lại ỳ ra khó chuyển động.

Từ ngày có tay Thảo dữ như thiên lôi, nóng tính như Trương Phi án ngữ nếp sinh hoạt ấy bị chặn lại. Cái khăn mùi xoa không còn vương mùi cám gạo, lão Bư, lão Báu buồn thiu, rủ nhau sấm thưởng ra bờ mương đào chuột.

Thấy sức mình có hạn, lý luận cơ bản thì lơ mơ ông Lược đâm đơn xin nghỉ, ông nằng nặc đòi trả cái ghế Chủ tịch để về nhà vui thú điền viên.

Mà tính ông cũng lạ! Ngoài sáu mươi tuổi, tóc râu đã luốm nhuộm bạc nhưng chả ngồi đâu đứng đâu ầm chỗ. Cứ rồi việc ông lại lôi cái kèn đám ma rót một chén

rượu, ngâm cái be kèn cho mềm, tộp một ngậm, khà một tiếng sau đó phồng mang trợn mắt thổi, ông cả hơi lại không biết điều chỉnh cái cổ họng ống bương nên tiếng kèn nhiều khi tru lên như chó sủa ma. Lúc căng quá thì lại xẹp be kèn cứ tắc tị như người lên cơn hen.

Bà nhà ông tức lắm! Cái lão mất nết này! Ai lại đem kèn đám ma về nhà mà thổi, hay ho gì cái thứ nhạc chết người ấy, mà lão cứ động rồi là mang kèn ra hè thổi rống lên, nhiều khi bà sa sả:

- Lúc nào cũng kèn đám ma! Nhà này còn sống cả! Chẳng phải rửa! Mang đi đâu mà thổi thì đi! Gớm điếc cả đ...

Ông trợn mắt quát:

- Im đi cái đồ mỗ già! Không tập làm sao biết thổi, có thổi hay thì người ta mới thuê, có người thuê mới có rượu uống, có tiền đi thăm bạn già. Từ nay lương của ông để đấy đừng có đi mà lính.

Bà vẫn tóa hỏa:

- Kèn thì phải có phường có hội, ai thổi một mình. Ông đơn thương độc mã như thế kia - Ai nó thèm thuê. Bên Bút Hạ nó thổi hay như gì ấy bì làm sao được với nó... bà xìa cái môi đỏ loét quết trâu: Gớm! Bì phấn với vôi, Bì... con đĩ với cái môi ông thợ kèn.

Chưa hết lời, bà biết đã đại mồm đại miệng ù té lẫn nhanh... Ai có thể lường được! Cái điều cày ba gióng tre già kia mà lia vào cái ống đót mía le của bà chắc chẳng giập cũng gãy.

... Thế là ông mất hứng. Ông sơ tán cái nhạc cụ tò tí te ra ngoài lều canh hoa, và chiều nay, trước lúc tưới hoa ông lai lôi nó ra, lại ngâm cái bét vào chén rượu, lại phùng má như bụng con ếch ương mà thổi.

Ông Kinh từ văn phòng Đảng ủy về qua, thấy tiếng tò tí te vọng ra từ lều ông Lược, ông à à cái chân, dừng xe đạp tiến về cái lều.

Ông chống nạnh tay nhìn bạn già! Lão phởn thật, từ ngày nghỉ chủ tịch đâm lại béo ra, trông cứ như bụt ốc, cái lưng lại to bè như cánh phản.

Nhận ra bạn, ông Lược ngừng thổi, bẹp cái miệng ra cười rót rượu mời ông Kinh.

Cả hai người bó gối nhìn ra cánh đồng hoa giữa buổi chiều gân tất nắng.

Ông Kinh nhờ nha:

- Cứ như ông lại nhẹ mình! Không có thằng Thảo nó nài chắc tôi cũng theo ông một đợt. Có lẽ phải chờ thằng Vĩnh, Phó Bí thư học xong chương trình về thì mình mới nghỉ được. Nó còn trẻ lại có học hành chính

quy, nhanh nhạy tháo vát, nó giữ chân bí thư là phải rồi.

- Nghỉ thôi! Cánh già mình lui về vườn ruộng cho cánh trẻ nó lên. Thời này mà ít học như tụi mình đó rách ngáng chỗ, nghỉ rồi ta tính, ông kéo nhị giỏi ta lập đội kèn hiếu lại hay.

Ông chống điệu cày nghĩ ngợi.

- Thừa sức một đội kèn hiếu! Này nhé! Tôi kèn, ông nhị. Lão Hồng Căn nhạc công về hưu hứa gáy đàn bầu, thằng Tý con cả Toại sáo, lão Bư trống cái trống con, lão Báu phèng phèng, thanh la.

Ông Kinh đắn đo:

- Ngài ngại thế nào ấy! Mình vừa mới nghỉ, phải làm cái gì cho nó thanh tao, ai lại đi thổi kèn đám ma.

Ông Lược cười lớn:

- Lại mắc tội hã huyền rồi! Ai bảo thổi kèn đám ma là xấu, thế lão Khê bên Bút Hạ nó đương chức Trưởng phòng văn hóa huyện bây giờ về hưu cũng lập đội kèn! Đội lão hay thật nhưng mà làm cao, khụng khiêng lăm, mà giá thì lại cắt cổ khổ chủ. Chẳng biết ăn thế nào, riêng khoản uống thì quá là nhiều, nào rượu, nào bia, nước ngọt cứ phải chất quanh.

Ông Kinh ậm à!

- Thiếu nhị cũng chưa sao! Các ông cứ tập trước

đi, bao giờ nghỉ tôi tập với theo cũng kịp, mà tôi phải đứng vai ông bầu thì mới vào.

Ông rời lều, buồn bã dắt xe về phía đường cái! Ông Lược đã mặc quần sà lỏn, cởi trần tròng trục gánh đôi quang thùng quảy nước tưới hoa.

Đã nhá nhem tối, cánh đồng hoa Vân Sơn vẫn nhấp nhô nón trắng, những lời mà cả sị sèo của đám thương lái về mua buôn hoa. Tiếng xe máy, tiếng nói cười lan vào trời chiều.

Ông Lược tưới song hoa lại à vào lều, lại đưa chiếc kèn lên miệng, má ông lại phùng ra như bụng con ếch ương. Cái yết hầu đỏ tía lên theo từng đợt nhả hơi để tiếng kèn vang rền lan vào cánh đồng.

CHƯƠNG VII

BƯỚC NGOẶT ĐỒNG CHIÊM

Thoắt đấy mà đã qua ba năm. Ba năm, mười hai mùa đi qua, mười hai mùa đổi thay. Cả nước, theo làn gió đổi mới đã lột xác, những dãy nhà lợp lá gồi, lợp giấy dầu cứ dần dần biến mất, thay vào đó là những dãy cao tầng chắc chắn, ngạo nghễ soi bóng xuống dòng sông. Những cửa hàng với tấm biển quốc doanh cũ lác đác đã thay những biển mới mang tên các công ty trách nhiệm hữu hạn, các nhà máy quốc doanh lịch kịch cạp lông đã thừa bóng công nhân, chỉ có chiếc còi ử cầm canh cho sự sống, các sản phẩm do họ sản xuất ra lỗi thời không tiêu thụ được. Sức

lao động, trí sáng tạo, sản phẩm mới của xã hội trăm hoa đua nở, rẻ và tốt. Tung ra, lán át những mặt hàng cổ lỗ sĩ, cảnh cãi nhau như võ chợ mất hẳn, chẳng còn những "thư tay" của ông nọ bà kia có chức có quyền đến tay nhân viên mậu dịch hồng moi hàng phân phối. Các đặc quyền đặc lợi tự động mất đi.

Cửa hàng lương thực giải tán bao nhiêu nhân viên, số gạo ảm mốc tồn đọng bán thanh lý cho các trại chăn nuôi. Cái thứ được gọi là ngũ cốc, hôi xì chua lòm không bị chui vào dạ dày người, phân lân phân đạm trả về đồng ruộng, xi măng trả về công trình xây dựng không bị hoán đổi cho các vị hưu non hưu già.

Cơ chế mới, sau thời gian khởi động ọc ạch đã êm dầm mát lải, có ai ngờ cơ chế một giá đã đứng chân nổi trên thị trường nhộm nhoạm hàng phân phối, hàng tự do. Kẻ mất đặc quyền, chuyên đục khoét vụ lợi kêu oai oái, cái mặt hàng khan hiếm bán ê hề chẳng dành cho riêng ai! Đồng tiền có giá! Sức mua và sức sản xuất đã gần cân bằng, không còn cảnh ngãn sông cấm chợ, không còn cảnh quản lý thị trường vác máy bộ đàm, cầm dùi cui đi bắt các hàng bún bánh chế biến từ lương thực. Cảnh đồng năm tấn ngày xưa giờ lỗi thời, thay vào đó là cảnh đồng mười, mười lăm, hai mươi tấn lương thực

trong Nam ngoài Bắc thông thương. Cả nước an toàn về lương thực và đã bắt đầu dư dật để xuất khẩu.

Đồng ruộng không còn cảnh đi cày, đi cấy, đi gặt tập đoàn, không có trống dong cờ mở, cái keng của ủy ban làm hiệu lệnh trở nên vô duyên, chẳng ai còn để ý đến keng, đồng ruộng được các hộ cải tạo lúa tốt bởi bờ, khoa học kỹ thuật được áp dụng, giống lúa lai thay thế giống thoái hóa cao thấp nhiều tầng, năng suất từ một tạ một sào mơ ước tiến lên hai tạ, ba tạ thậm chí bốn tạ. Lương thực không còn nổi ám ảnh với xã hội.

Giữa lúc ấy tỉnh Nam được tái lập sau nhiều phen tách ra nhập vào với hai tỉnh bạn. Một tỉnh chưa đến một triệu dân, có sáu huyện thị lại trở về địa danh hành chính từ năm 1890. Cán bộ lãnh đạo được chia đều, tỏa về các địa bàn.

Dòng sông Đáy, nơi ngã ba sông thì thục tiếng máy đóng cọc. Nhịp cầu mới từ bờ Bắc, bờ Nam ngày đêm vươn ra như hai cánh tay chuẩn bị nắm lấy nhau để cùng tiến bước, đứng từ đầu tỉnh lỵ, con đường cao tốc đang dần hình thành, cây cầu sắt từ thời Pháp, qua chiến tranh phá hoại nham nhở đạn bom được lấp. Sông chuyển dòng, cả cây cầu phao đập dềnh sóng vô khi xưa cũng chuẩn bị thanh lý cho Công ty gang thép Thái

Nguyên. Những ai nghi ngờ về cơ chế mới cũng đổi thay nhận thức. Tỉnh mới tái lập còn ngổn ngang những việc phải làm. Đường phố không còn cảnh xe công nông phanh phạch, đốt khói mù trời để hun nhựa đường để "Vá sống, vá chín ổ gà", công nghệ áp phan đã thay thế kiểu thi công cổ lỗ. Các con đường bóng loáng đan ô bàn cờ dọc ngang phố phường. Nhà hát, rạp chiếu bóng, các sinh hoạt văn hóa đô thị dần dần trở lại. Những ô cửa màu xanh các gia đình nhấp nhোáng ti vi màu. Đài phát thanh truyền hình tỉnh với giàn anten cao vợi, lấp bóng điện, cứ chập tối lại sáng hằm một góc phía Nam thị xã, như mặt trời lúc rạng đông. Tỉnh lỵ cứ đổi thay từng ngày, chậm nhưng mà chắc, cảnh tạm bợ vá vúi trong xây dựng không còn.

Niềm tin vào đổi mới cũng chậm chậm đến với con người, chậm nhưng đậm sâu bén rễ.

Tỉnh mới, cơ chế mới. Cách làm, cách nghĩ tâm nhìn mới, tất cả đổi thay. Các chỉ tiêu kinh tế sát sao, không còn cảnh: "Vén tay áo xô đốt con ngựa giấy", sặc mùi duy ý trí.

* *

*

Trên sông Đáy, mặt nước đã bình yên trở lại không còn bóng dáng cai Thâu và bọn côn đồ. Chúng không có lý do để tồn tại trên cõi đời này. Cơ chế mới như sức nóng mặt trời, làm tan đi những vi trùng, vi khuẩn lây bệnh. Chẳng cần tổ chức lực lượng truy quét âm ào, các mệnh lệnh hành chính danh thếp. Ung nhọt trên sông cứ dần dần bị vô hiệu hóa. Một quân thể, một chủng hệ nhốn nháo và bắn tóe hỗn mang và bọm bãi dần rút khỏi khúc sông. Những con đò ọp ọp vắng chủ bị nước thấm lậu chìm dần có chiếc nổi phập phều làm chỗ rửa lông cho vợ chồng nhà le le, vệt trời. Thế mới biết rằng cơ thể đất nước cũng như con người, khi lực phủ ngũ tạng hoạt động đều sẽ lui dần hoặc xóa đi bệnh tật và ngược lại, mầm bệnh cũng sẵn sàng tái phát một khi cơ thể suy yếu.

Thế là tỉnh Nam đã "Vĩnh biệt làng Ô Hợp" cũng như vĩnh biệt một cơ chế không thích hợp, là vật cản

kìm hãm, kiềm tỏa sức sáng tạo để cỗ xe bị cản đường, vấp vấp, ọc ạch khi vận hành.

Cây trái đôi bờ rung rinh trái ngọt. Phía tỉnh lý đã vươn dần những ngôi nhà cao tầng, óng ả soi mình xuống dòng sông, những cây cầu cứng hình quả dưa rục sáng ánh đèn cao áp, hát vô vàn những tinh tú lung linh xuống ngã ba sông. Những câu hò điệu lý lại cất lên, âm hưởng đồng chiêm quyện với mây trời sông nước.

Núi đá nở âm âm cho khói nhà máy xi măng vờn mây. Những đoàn xe như đoàn kiến khổng lồ cần mẫn chở vật liệu tới các miền đất nước. Đồng chiêm xôn xao sóng lúa song hành với công nghiệp và dịch vụ. Dòng sông Đáy hay dòng sông Xen của Pháp? Nhiều người cứ ví von so sánh rồi trầm trồ thán phục sức lao động kỳ diệu của con người và mảnh đất nơi đây.

Bản giao hưởng đã tấu lên, nốt nhạc đầu tiên là điểm nhấn trầm hùng rộn rã. Một nhạc sỹ đã ca ngợi nơi ấy là "Ngã ba sông rục nắng hồng"

* *

*

Mẫn đã có mặt tại bệnh viện trung tâm tỉnh sau chiến dịch biên giới Tây Nam và biên giới phía Bắc trở về Học viện Quân y hàm thụ để nhận bằng bác sỹ. Anh là tay dao vũng vàng sau các ca mổ khi còn là y sỹ ở các trạm phẫu thuật tiền phương, chiến tranh đã buộc anh phải "liều" trước những ca bị thương của đồng đội, đầu tiên là những tiểu phẫu thuốc tê thiếu anh đã nghiên cứu sách vở cổ truyền "châm tê để mổ". Khi đã thành công, anh tham gia trung phẫu. Thời gian hàm thụ ở học viện anh được tiếp cận với kỹ thuật tiên tiến trong các ca đại phẫu. Các thầy sùng sốt trước anh y sỹ trẻ từ mặt trận trở về mà thành thạo trong việc phẫu thuật, đúng là chiến tranh đã tạo nên nhân tài. Các giáo sư, bác sĩ yên tâm giao cho anh các ca khó, Mẫn cố gắng ghi nhớ những điều thầy dạy để trở thành người thầy thuốc của nhân dân.

Từ biên giới trở về, Mẫn định đi tìm Lụa. Sau khi

cân nhắc, anh quyết định khi nào học xong sẽ về báo cáo gia đình và về quê Lụa. Anh sẽ xin về tỉnh nhà để gần gia đình chăm sóc bố mẹ già và có điều kiện phục vụ nhân dân ở nơi anh đã sinh ra và lớn lên, trả cái ơn mảnh đất đã nuôi dạy anh khôn lớn.

Sau khi nhận hồ sơ, Giám đốc bệnh viện tỉnh Nam hào hứng bắt tay Mẫn:

- Hoan nghênh bác sỹ trẻ, bệnh viện sẽ sẵn sàng đón nhận đồng chí, trước mắt phân công bác sỹ trực ở phòng cấp cứu. Sau khi quen người quen việc sẽ về phụ trách khoa ngoại. Ở đây bác sỹ Đặng Thám rất giỏi nhưng gần đây mắt kém, không đảm đương nổi nhiệm vụ các ca đại phẫu, bác đã gây một số sai sót nghề nghiệp do tuổi tác. Có lẽ chỉ nên ở vị trí phụ mổ và cố vấn nghiệp vụ cho bác sỹ trẻ.

Vừa nhận nhiệm vụ, Mẫn đã gặp Lụa. Một cuộc hội ngộ không ngờ ngay trên mảnh đất quê hương.

Lụa đã nhanh chóng bình phục và về ở tập thể của Sở Công an của bố Thảo, học nốt chương trình phổ thông và thi vào trường Cao đẳng du lịch và thương mại.

Cứ chiều thứ bảy hai bố con lại về quê cùng mẹ Thu Cúc đi lễ chùa Dâu. Sau khi vị sư hổ mang bị bắt. Hội Phật giáo tỉnh đã củng cố lại ngôi chùa, nghiêm

khắc rút kinh nghiệm về công tác của Hội trong việc bổ nhiệm các sư trụ trì trong vùng.

Mặt trận Tổ quốc Huyện D cùng toàn dân, các tăng ni tín đồ chung tay xây dựng chùa Dâu. Giờ chùa Dâu đã là nơi tin cậy, để nhân dân trong vùng gửi gắm tâm linh.

CHƯƠNG VIII

NGÀY MỚI QUÊ HƯƠNG

Thấm thoát thế là Trương Văn Thảo đã rời xã Vân Sơn hai năm. Trong anh, những ngày công tác ở xã là những kỷ niệm khó quên với những đêm nằm phục bờ sông chịu cho muỗi đốt để theo theo dõi bọn lưu manh trên những con thuyền. Tóm gọn những ổ cờ bạc, cảnh tỉnh bao cán bộ, Đảng viên và quần chúng nhân dân trong xã để họ không sa vào tệ nạn. Anh thậm chí nổi trặc mắt trong lương tâm đối với những cuộc đời lưu lạc đang đi vào lưu manh hóa khơi dậy những căn cốt thiện lương trong mỗi con người để nó không bị phôi phai.

Xã Vân Sơn với cái hội trường ọp ẹp. Những tường vôi tróc lở, cái nền ẩm mốc... Cái nhà bếp sực mùi mắm tôm, giềng, xả mỗi khi họp hành. Tiếng ý ới, tiếng khua mâm đụng thót, cái dáng tất tả của lão cả Bư, hai Báu, cái tạp dề cẩu bần lão vẫn chùi tay rồi lại chùi miệng, mùi khói thuốc lào, những câu văng tục của đám cán bộ thôn! Cái keng bằng vỏ quả bom tán treo trên cây nhãn vẫn đánh đá lên tiếng gọi xã viên ra đồng... Tất cả giờ đây đã thành kỷ niệm ngọt ngào đã đi qua cuộc đời anh trên bước đường công tác của người Công an, đầy hiểm nguy bất chắc.

Những lúc ngồi một mình trên ấm nước chè, từng gương mặt, từng sự kiện như một cuốn phim quay chậm cứ hiện dần ra trước mắt anh. Cái xã Vân Sơn nhốm nhoám thiện ác, tanh bành cơ cấu, lỏa thỏa con người điêu tàn đồng đất chỉ qua hai năm Thảo đã đặt được dấu ấn tích cực của mình cùng tập thể lãnh đạo, vực phong trào của xã vươn lên. Đã qua rồi cái đận cam go, những cuộc đấu tranh nảy lửa trong tập thể lãnh đạo Đảng và chính quyền, những buổi họp hành tranh luận, bức bối, vòng vo, những cuộc tranh luận nhuộm màu cãi vã. Người ta hay dùng từ "đồng chí" khi không đồng lòng.

Mỗi khi "cơm chẳng lành, canh chẳng ngọt" người ta cũng lấy từ "đồng chí" mà lên gân, mà thế thủ. Nhiều khi vợ cả những chuyện "giời ơi đất hỡi" để chụp lên đầu nhau, hất rác rưởi, tấp lửa vào mặt nhau, biến cái kim thành cái cột đình.

Chiều nay, Thảo lại đi cùng cô con gái nuôi về thăm xã. Con đường rợp bóng phi lao mấy năm trước đã dẫn Lua chạy vào ủy ban kêu cứu giờ đã được bê tông hóa phẳng lỳ. Khu làm việc ủy ban cũ đã thay bằng ngôi nhà ba tầng quét sơn vàng phấp phới cờ Tổ quốc, những văn phòng sáng sủa đủ tiện nghi. Loáng thoáng có phòng nhấp nhóa màn hình vi tính, các cô cậu nhân viên trẻ măng đang soạn thảo văn bản. Không còn khu nhà bếp cũ với mùi mắm tôm, hành, tỏi. Ở đó, bưu điện văn hóa xã đã mọc lên nằm kề trạm xá có đủ giường bệnh. Hai bố con tha thẩn dắt xe đạp, ngắm lại cảnh cũ đã vắng bóng hầu hết người xưa. Lúa cán bộ hôm nay được học hành khá chu đáo, họ chu đáo từ cách ăn mặc đến cách giải quyết công việc thường ngày.

Ông cả Bư và ông hai Báu chuyên gia "băm chặt". Những "chuyên gia giả cây" giờ đang trông nom vườn ươm cây giống và phụ trách quân trang. Gặp bố con Thảo ông pha trò:

- Thảo ạ! Tao giải nghệ rồi! Tao bán nồi đồng, xoong gang, muôi thìa, tất cả được hơn sáu mươi ký lô. Thế với chú mày chúng tao không chấm mút của ủy ban đồng nào, lão Thụy tài chính nhận đủ mọi đồng tống vào két sắt. Mỗi thằng chúng tao thủ được mấy con dao, cái thớt gỗ nghiêng, vùi vào đồng cát, tối que về, thế thôi...

Lão chặc lưỡi, liếm mép... mà nhớ cái hương vị già cây thế mày ạ! Bao giờ mới được chén nhĩ, mới được no say túy lúy nhĩ!

Như để chống cơn thèm làm lão nhạt miệng, lão nâng điều cày bán liền hai "bi" nhỏ khói cả ra đằng mũi, riu riu con mắt đã ngả màu chó giấy. Lão hai Báu chỉ tay về phía nghĩa trang:

- Chúng tao trồng được ổi cây rồi đấy, có cây đã loi phoi bói quả, lúa vừa lên xanh nõn xanh nường. Rồi tất cả cũng vào kia mà thôi! Ba tác đất ấy mà. Cả quan, cả dân, cả thằng giàu, thằng nghèo, ôi thôi tất tần tật chỉ là cái mả, không hơn, không kém. Mà tao cứ lẩn mẩn nghĩ thế này có phải không mày, các cụ ngày xưa dạy rằng: "Trâu chết để da, người chết để tiếng". Thằng nào làm cái gì xấu lúc còn đang sống, lúc chết đi cái tiếng ấy cũng không rửa được. Bọn tao chỉ là thiên lôi chỉ đâu đánh đấy, đói bụng thì "xé mồm mút tay" thế thôi, cái của miếng

chín ấy mà! Liệu tụi tao có mang tiếng không.

Thảo cười vỗ vai cả hai lão. Nụ cười ẩn chứa nỗi buồn mênh mang...

Chợt nghe có tiếng kèn tàu đang tấu điệu lâm khốc lưu thủy. Có cả tiếng đàn bầu náo nê, tiếng nhị ỉ ỏi, tiếng sáo trúc vo ve luồn lách. Chắc làng xã đang có người quá cố. Bố con Thảo dắt xe tiến về đình làng. Đang ngờ chợt có tiếng gọi khê khê cất lên:

- Thảo ơi! Thảo trưởng Công an ơi! Bố con mày đi đâu đấy! Vào chơi đã tao bảo cái này.

Thì ra là tiếng gọi của cụ Chủ tịch Đào Văn Lược, lại có cả cụ Bí thư Đảng ủy Đình Văn Kinh nữa... Đám ma ai thế này.

Đoán được sự thắc mắc của bố con Thảo, ông Kinh vuốt râu cười lớn:

- Chẳng ai chết đâu! Còn sống nhăn, sống nhở ra đây này! Chúng tao đã lập đội kèn hiệu để phục vụ bà con. Làng trong xã ngoài có đám là chúng tao lên đường, cơm no rượu say bí tỉ lại có tiền bỏ túi. Chỉ tội phải thức đêm... mà già rồi cũng ăn ít, ngủ ít ấy mà.

Các ông vẫn ăn mặc như xưa, riêng ông Kinh để râu dài, vuốt lăm cứ cong tón cái đuôi, trông như ngọn bông lau, ông cười:

- Tao để râu cho nó ra dáng ông bầu! Chú mày biết không để râu cũng là đi tu đấy! Tu tại gia ấy mà.

Ông Đào Văn Lược dom dom cái mông dít, nhấp nhỉnh nửa muốn ngồi nửa muốn đứng, rúm rím:

- Khi chú mày đi cũng là lúc tụi tao xin nghỉ, hai năm rồi còn gì. Suy cho cùng làm cái anh cán bộ mà kém học thì nên nghỉ phéng để thổi kèn đám ma còn sướng hơn. Khốn nạn cái thân quan xã "Quan trên trông xuống người ta trông vào" lúc nào cũng hoảng lên như trạch bỏ giỏ cua, lúc bí quá lý luận nhằng nhịt lâm vào cái cảnh "quan không ra quan, hê không ra hê"! Mà thôi! Quên bố cái chuyện ấy đi, ngồi xuống đây làm một chén.

Ông vợ ba cái ly đổ đầy ba chén rượu. Ba ông cán bộ chủ chốt xã Vân Sơn ngày xưa hứng khởi! Nào! Hai ba... dô.

Ngấm rượu, lão Lược nhắc dít đánh một quả trung tiện. Lão Kinh lừ mắt. Như để chữa đi cái sự lỗi nhịp không đáng có mà lão Lược gây ra, lão tô tổ ngâm một câu:

Sáng ra chè đắng một ca

Nửa đêm một cốc gọi là Liên Xô

Mỗi tuần một "quần" ra trò

Lương y thất nghiệp, phúc to như cái đình

Ông ngửa cổ cười khàng khắc: "Ấy là tao vận ra như thế cho nó có lớp có lang chứ mỗi tuần một quán ra trò thì ở cái tuổi mình, trên bảo dưới không nghe cố làm sao được"

Ông nhọ nhảy lục trong túi áo cái điện thoại di động, bấm bấm chí chí.

Ngôi chưa ấm chỗ đã có một phụ nữ xồn xồn xách một làn khoai sọ, khoai lang. Một chùm vừa roi vừa ổi vừa khế lỏa thõa đặt xuống nền sân đình kính cẩn:

- Dạ! Con mang hầu các ông đây rồi ạ! Cái này làm quà cho dân tỉnh là quý lắm đây.

Ông bầu Đình Văn Kinh hóm hỉnh:

- Mà thấy chúng tao oai chưa, ai cũng có di động, ngày làm quan xã làm đếch gì có... ngôi đây mà sai phái được ổi đũa, bắt nó phục vụ, kể cả mấy thằng thịt cây, thịt dê hay lòng lợn tiết canh "lô lô ti ca".

Ông cười ngất ngưỡng, quài tay vuốt cái bông lau chằm gân sát chiếu, ngực ngặc đứng dậy đi về phía góc nhãn cuối sân, vén cái quần lá tọa, đá lên đám lá khô rong róc.

Lão Lược ho khùng khục, đập tay xuống chiếu rung rung cái bấp ghế có hai cái đầu gối củ lạc kể:

- Thảo ạ, hôm thổi đám hiếu trên chợ Đền, có một

thằng bụng to như cái chum, trán hói nhẵn như quả bưởi, quãng năm chục ngàn nhờ tao khóc hộ. Nó bảo đấy là tiền "thương", nếu khóc hay lại tiếp tục "thương" thêm, mày biết không tao đech thêm, tao hảy cái đồng tiền ấy đi rồi chửi vào mặt nó:

- Bố mày thì mày khóc sao lại nhờ tao! Bố tao chết lâu rồi, tao khóc hết nước mắt rồi bây giờ không khóc được. Cái đầu củ chuối ấy khúc khoắc, ngộ nguậy, nó chẳng hiểu đech gì, nó bảo tao:

- Thì là khóc dịch vụ ấy mà! Cần quái gì nước mắt, khóc không nước mắt vẫn thấm mới tài. Khóc mà có nước mắt thì con nít nó cũng khóc được.

- Tao lại chửi: "Tao khóc một thời rồi! Bây giờ chỉ có cười thôi! Đời phải có lúc khóc lúc cười, cười cả đời là cái đồ con vật".

Chuyện nọ có họ với chuyện kia, ông Kinh quay sang Lụa hóm hỉnh:

- Còn cái con này nữa! Đạo này ra dáng con gái ông phó Sở ghê! Mày là cái đồ bìm bịp bắt gà sống thiến. Đạo ở với con Gấm tao nhìn mày thái thịt mới biết là đồ không có nghiệp vụ dao thớt. Ai đời thái thịt trâu, thịt bò lại cưa dọc thớt, lược sào nó hóp đi, dai như quai guốc... "Làm rẻ chớ nấu thịt trâu, làm dàu chớ rang cơm

ngươi" mày có biết không? Bài học của làm dâu, làm rể đấy.

Lựa thú nhận:

- Nhà cháu nghèo lắm, cả năm chẳng mua cân thịt nào thì học thái làm sao được, cháu đang học đấy. Cứ chiều thứ bảy về nhà mẹ Cúc dạy cháu, giờ thì cháu thay được ông Bư, ông Báu rồi, chỉ tiếc không còn cái nhà bếp ủy ban.

Chợt nhớ ra điều gì ông Lược vạch áo bụng ở đó còn vết sẹo nằm dọc như con thạch sùng, ông khoe:

- Cái thằng Mẫn người yêu mày là giỏi lắm đấy! Tao đau bụng hai hôm giường trên vật giường dưới, vợ tao cứ đổ cho tao là ăn cháo trai, cháo hến rồi loạn tiêu hóa. Bắt tao uống thuốc giảm đau. Khi đến viện, thằng Mẫn nó chụm hai ngón tay ấn vào phía dưới, tao co thốc chân lên nó bảo: "Cụ viêm ruột thừa cấp rồi". Nó cho tao lên bàn, đàn ra. Hút chết mày ạ. Lúc tỉnh đau ơì là đau. Thằng Mẫn nó bảo: Chạm một tý nữa là vỡ, là viêm phúc mạc, rất khó chữa! Thế đấy! Thừa cũng khổ mà thiếu cũng khổ, giá ở đời mà biết được cái thừa thì cắt bég nó đi có phải sướng không. Mà ở đời thì còn vô nhùng những cái thừa vẫn sống nhơn nhơn để ăn hại đái nát. Sao không cắt phéng nó đi.

- Chìu các bố! Cái gì cũng triết lý triết luận, cái tậ người già là vậy. Họ nhìn cuộc sống bằng hai mặt chứ không phiến diện. Bố con Thảo bị vây trong cái vòng vây tình cảm ngọt ngào nơi đất cũ người xưa.

- Ôi! Cuộc sống lắm vui buồn đến vậy.

* *

*

Mùa xuân này ngã ba sông "rực nắng hồng" đã vào mùa lễ hội. Trung tá Trương Văn Thảo dẫn cả nhà đi trảy hội chùa Hương. Từ sáng tinh mơ cả nhà tíu tít chuẩn bị hành trang. Mẹ Thu Cúc luôn miệng lẩm nhẩm hát: "Hoa cỏ còn đậm hơi sương, cùng thầy me em dậy, em vấn đầu soi gương".

Bố Thảo vẫn tập võ huỳnh huyệt ngoài sân nói vọng vào:

- Gớm! Thì vấn đầu soi gương đi, mặc yếm đào đi! quần lĩnh áo the mới đi mau lên cho kịp.

Cả nhà chọn phương tiện hành hương bằng ca nô, cái bến than cũ kỹ và đen đúa chen chúc bao nhiêu là người. Hai cậu quý tử con chạy nhảy luôn lách rồi xà xuống sông vật hoa bèo tây cứ đòi gài lên đầu chị Lụa.

Chiếc ca nô cổ lỗ đã ở bến đã sẵn sàng đón khách.

Cả nhà lúc lúc lên tàu. Bố con Thảo mỗi người một chiếc máy ảnh lúc lắc bên sườn.

Dòng sông quanh co uốn lượn sớm xuân nay xanh ngắt bóng cây dứa dang chim hót. Làn sương mờ mờ vẫn còn bay là là trên sông. Không gian thanh khiết và yên bình, dòng sông lặng lẽ chảy, gió xuân nhẹ nhẹ vờn trên da thịt. Những bụi bặm đường trường được chùi lại để con người đi vào cõi mộng lâng lâng chân bước, phơi phới niềm vui mệnh mang cảm xúc. Đường đến "Nam Thiên đệ nhất động" trên con tàu du lịch cổ lỗ có gì đấy hoang sơ nhưng cũng đầy thơ mộng. Con đường ấy đưa người ta lên tầm cao thanh khiết, gọi những ước mơ cao vọng và thánh thiện.

Chiếc máy ảnh du lịch đã giúp Lụa ghi bao hình ảnh suốt hành trình gọi cho cô những dự kiến về du lịch đường sông. Vốn kiến thức học ở nhà trường bưng thức giúp cô phác thảo nhanh những dự định kế hoạch cho một bến Cảng tương lai có những du thuyền sang trọng, đầy đủ tiện nghi. Những con tàu ấy sẽ đem lại nguồn lợi không nhỏ cho tỉnh đồng chiêm trong chiến lược phục vụ văn hóa tâm linh, phục vụ đời sống tinh thần, tái sản xuất sức lao động. Suốt hành trình Lụa cứ dán mắt lên đôi bờ, ngây ngất trước

cảnh đẹp quê hương và thăm tự hỏi: "Tại sao chúng ta không tổ chức được dịch vụ lữ hành vận tải du lịch đường sông. Chiếc xà lan cổ lỗ kia không mui bạt hoen rỉ cùng cỗ máy thanh lý từ chiếc máy cũ của Liên Xô thế mà có sức chở bằng mấy toa tàu hỏa. Việc che mưa, che nắng hết cả chạng du lịch chờ vào sự may rủi của thời tiết sao không được cải thiện... Còn nhiều, rất nhiều những điều đáng phải có để phục vụ con người, ta chưa đặt đúng vị trí.

Suốt hành trình Lụa cứ trầm ngâm suy nghĩ. Bố Thảo cười.

- Bố biết con gái đang nghĩ gì rồi! Thú thực khai đi để bố mẹ ủng hộ.

Lụa đáp lại trang nghiêm:

- Dịch vụ du lịch đường sông bố ạ! Bố mẹ thấy đấy, nếu có bốn con tàu cỡ trung là đủ phục vụ tuyến chùa Hương, còn nhiều tuyến nữa như Chùa Bà Đanh, Kẽm Trống... Giá mà có khoảng mười con tàu du lịch sẽ có đủ việc làm cho sáu mươi cán bộ công nhân viên. Đủ tiêu chuẩn thành lập một công ty hạch toán độc lập. Tỉnh ta nên có một doanh nghiệp vận tải đường sông như thế, du lịch lữ hành và du lịch tuyến.

Thảo gật đầu tán đồng với nhận định tính toán và rất khoa học của cô con gái nuôi:

- Bố cũng nghĩ như con, để tuần tới bố gặp bác Phạm Quang Vinh, cô Uyên, cô Thảo Lan, chú Nguyễn Bình gợi ý và bàn thêm, bố tin họ sẽ đồng lòng.

- Khoan đã bố ạ! Con nghĩ mọi dự định cần dựa trên văn bản giấy trắng mực đen, nói miệng không đạt kết quả đâu. Con nghĩ bố con ta cùng vào cuộc và các kiến nghị cần có bài bản, từ lãnh đạo Đảng đến chính quyền rồi đến các cơ quan chức năng.

Thảo cười:

- Gớm! Bà cụ non ai dậy con mà sớm khôn lanh thế, cứ như là thư ký chủ tịch tỉnh không bằng. Con lòi bố vào cuộc với danh nghĩa gì nào:

- Con chỉ lấy bố làm điểm tựa, nói gần hơn một chút là nhờ uy tín và ảnh hưởng của bố... Như là tín chấp ấy có được không ạ. Bố là sợi dây bên cho điều con bay... đồng ý đi bố.

- Ủ! Con nói cụ thể hơn đi.

Lạ trầm ngâm lưỡng lự cân nhắc:

- Bố ạ! Chỉ còn hơn hai tuần nữa là con làm luận án tốt nghiệp, Con quyết định chọn đề tài: "Du lịch đường sông - tiềm năng thế mạnh - một nguồn lợi trong cơ cấu dịch vụ tỉnh Nam" con sẽ cố gắng làm luận văn thật chu đáo qua những nghiên cứu thực địa ít ỏi hôm

này. Tuần tới con sẽ giành thời gian nghiên cứu cụ thể hơn. Sau khi hoàn thành con nhờ bố gửi tận tay thường vụ tỉnh ủy và các cấp lãnh đạo chính quyền tỉnh ta. Coi đây như dự án góp vào công cuộc đổi mới của tỉnh ta... Bố thấy được chứ?

- Chịu cô! Đúng là hậu sinh khả úy! Mẹ Cúc thấy thế nào.

- Hoan nghênh ý kiến bố con anh. Cho em góp phần bằng cách cho Lụa về nhà làm đề án để em bồi dưỡng cho nó. Dạo này học hành nhiều, con bé gày đi trông thấy

* *

*

Hội nghị liên tịch do Thường vụ Tỉnh ủy tổ chức hôm ấy có mở rộng thành phần đến các Bí thư Đảng bộ các huyện thị. Đây là lần thứ ba sau khi tách tỉnh Hội nghị được tổ chức nhằm tổng kết đánh giá các chỉ tiêu kinh tế xã hội đã đạt được. Sau sự kiện WTO - Tỉnh Nam đã chuẩn bị kỹ càng cơ sở vật chất, cơ cấu tổ chức để thích ứng với tình hình mới.

Cuối buổi họp, Bí thư Tỉnh ủy Đinh Hùng Cường,

chủ tọa hội nghị nêu một chủ trương mới trong chiến lược đổi mới cơ cấu dịch vụ của Tỉnh.

- Thưa các đồng chí, những ngày gần đây, Ban thường vụ Tỉnh ủy có nhận được một đề án khoa học của một sinh viên trẻ ngành du lịch qua nghiên cứu, tập thể lãnh đạo nhận thấy đây là một đề án có tính khả thi cao, phù hợp với điều kiện và vị trí địa lý tỉnh ta đó là đề án: Thành lập Công ty du lịch đường sông. Muốn làm được việc này, cần có sự thống nhất cao trong tập thể lãnh đạo từ trên xuống dưới, nhất là những đơn vị liên quan trực tiếp. Trước tiên, chúng ta nghe Ban thư ký Hội nghị trình bày tóm tắt dự thảo đề án mang tên "Du lịch đường sông tỉnh Nam tiến năng thế mạnh".

Thư ký hội nghị vừa đọc xong dự án, cả hội trường vỗ tay vang rền. Đồng chí Bí thư trở lại diễn đàn:

- Thưa các đồng chí! Chủ đề án là nữ sinh viên Vi Thị Lụa con gái đồng chí Trương Văn Thảo, phó Giám đốc Sở Công an tỉnh ta. Đồng chí Thảo cũng là một nhân tố thúc đẩy cho dự án ra đời, những năm trước, bản thân đồng chí Thảo đã gắn bó với khúc sông này và lập nhiều chiến công chống tội phạm. Sau khi về Sở hai bố con đồng chí đã nghiên cứu và trình dự án, đặc biệt là con gái đồng chí Vi Thị Lụa là sinh viên ngành du lịch đã

đúng tên chủ đề tài, đây là đề tài có giá trị nên Ban thường vụ Tỉnh ủy thống nhất cho thi hành. Để bàn bạc dân chủ, xin ý kiến biểu quyết của hội nghị.

Những cánh tay hồ hởi giờ cao.

Nhìn không khí hội nghị, Bí thư cảm ơn các thành viên có mặt. Ban thư ký lại tiếp tục:

- Thưa các đồng chí! Để dự án sớm đi vào hiện thực. Lãnh đạo tỉnh giao cho các ngành chức năng những nhiệm vụ cụ thể như sau:

1- Ngành tài chính chuẩn bị nguồn vốn để đóng mới mười hai con tàu du lịch dạng Trung, có đủ tiện nghi theo tiêu chuẩn của ngành đường sông quy định - Xây dựng bến cảng, các trang thiết bị nội thất, ngoại thất kèm theo. Xây dựng một nhà chờ cạnh bến cảng có dịch vụ đi kèm.

2- Ngành du lịch và địa chính kết hợp với giao thông công chính đường bộ và đường sông, khảo sát luồng lạch bến bãi các loại biển báo an toàn đường sông.

3- Tổ chức chính quyền kết hợp với ngành du lịch hình thành cơ cấu tổ chức quy định chức năng nhiệm vụ của công ty.

4- Các địa phương nơi có tuyến du lịch đi qua giúp đỡ về giải tỏa dòng sông, cung cấp tư liệu về cảnh quan

của địa phương làm cơ sở cho ngành Văn hóa thông tin ấn hành tài liệu.

5- Ngành Văn hóa thông tin khẩn trương xuất bản một cuốn sách về văn hóa du lịch tỉnh Nam - Các lễ hội, các hoạt động văn hóa truyền thống để du khách nắm được thông tin về địa điểm du lịch.

Thế là bản dự án đã được quyết định thực thi. Đồng chí Trưởng ban tổ chức chính quyền tiếp tục lên diễn đàn.

- Chúng tôi xin giới thiệu với hội nghị chủ đề án, nữ sinh viên Vi Thị Lua, 25 tuổi chính thức được biên chế cố vấn và theo dõi dự án - Lương và các chế độ liên quan do Sở Du lịch và Thương mại chi trả.

Phải giục đến mấy lần, Lua mới dũng cảm bước ra hội trường. Trống ngực đập rộn ràng. Cô gật đầu chào hội nghị trong tiếng vỗ tay vang rền, cuồng nhiệt.

* *
*

Sông Đáy đã hồi sinh trở lại. Ngã ba sông tựa mình lột xác để đổi mới từng ngày, từng giờ. Bến Vân thuộc địa phận xã Văn Sơn nhộn nhịp, bóng những áo thợ đang xây cất ga ra. Khu nhà chờ của bến cảng,

những cột bê tông, cột thép vươn lên ngạo nghễ. Cột dựng đến đâu đèn cao áp và điện lưới bò theo đến đó. Khu nhà chờ lộng gió đã đi vào hoạt động. Thấp thoáng có những khách ngoại quốc ngồi xen với những khách chủ nhà. La liệt hàng quán, đầy đủ các hàng đồ ăn thức uống, quà lưu niệm mọc theo. Nơi bến sông, manh nha hình thành một thương cảng du lịch đông chiêm.

Những ngày này, Lụa như con thoi, ăn ngủ thất thường, hai hố mắt thâm quầng, từng chữ từng dòng của dự án đang đi vào hiện thực. Vất vả mà vui vì bên cạnh đã có bố Thảo, mẹ Cúc và đặc biệt là có Mẫn luôn động viên kịp thời.

Đêm nay một đêm lộng gió họ đi bên nhau bên bờ Nam sông Đáy, đêm càng xuống dòng sông càng lung linh những con sóng được ánh đèn cao áp điểm xuyết những tinh tú lung linh. Đây đó trên sông đã lạnh canh tiếng vạn chài đuổi cá. Đã lâu lắm rồi dòng sông lại vang lên cái âm thanh ngàn đời quen thuộc, thân thương. Nó như cái gạch nối giữa thời tiền sử và cuộc sống thăng hoa nhắc ta đừng quên huyền tích của con sông, của ngã ba sông đã đi vào máu thịt của người dân đồng chiêm. Mảnh đất đau thương nhưng cần cù và anh dũng. Sông cần mẫn dâng cho đôi bờ báu vật, tự rút ruột mình làm lên dòng sữa ngọt nuôi lúa

đồng chiêm, nuôi hoa trái đôi bờ. Sông chỉ trao mà không nhận, sao con người lại lỡ vấy bẩn dòng sông. Lua và Mẫn đi bên nhau bình yên mà tin tưởng, đôi trai tài gái đảm ấy đã vươn lên từ những tận cùng của chiến tranh, nghèo đói, loạn ly. Hình như họ có mặt trên cõi đời này để dành cho nhau. Dù cho sóng to gió cả, mối tình ấy vẫn ngồi ngời cái ân nghĩa mà cả quê hương đã dành cho họ. Lua nép sát mái đầu bên Mẫn bồi hồi:

- Mẫn ơi, em cảm thấy như mơ! Anh và em có ngày đoàn tụ bên nhau. Chúng ta đang trưởng thành cùng cuộc đời, em tin cuộc sống sẽ ngày một tốt đẹp.

Mẫn hôn nhẹ lên mái tóc người yêu âu yếm:

- Anh phải đưa em về báo cáo gia đình thôi. Chúng ta cần công khai mối quan hệ. Cả anh và em sẽ về Thanh Hóa thấp hương cho bố, báo cáo với mẹ. Thời gian tới chúng ta còn bận nhiều việc lắm, ổn định được việc riêng sẽ tạo đà cho việc chung.

Lua bùi ngùi:

- Cảm ơn anh! Đây là điều em mơ ước! Chỉ thương bố không còn sống đến giờ này mà nhìn thấy chúng ta, anh biết không, ngay từ hôm anh gánh củi về sân bố đã ao ước giá anh là con rể gia đình.

Mẫn ưu tư:

- Còn bố Thảo, mẹ Cúc nữa chúng ta đáng tự hào, những con người như vậy còn nhiều lắm, cũng như cuộc đời còn bao nhiêu điều tốt đẹp đang tiềm ẩn.

* *

*

Ngày mới đang về trên quê hương Vân Sơn, tình yêu đang về trong nụ hôn nồng nàn đôi lứa. Dòng sông huyền tích hôm nay mang mẽ tinh khôi. Có thể ví con người và cơ chế đang trong đêm tân hôn. Cơ chế là nàng dâu vừa dịu hiền e ấp nhưng ẩn dấu bên trong những giông bão. Cuộc sống như chú rết, hào hển, si mê đang tiếp cận và chiếm lĩnh, điều gì sẽ xảy ra, trong phút tân hôn này. Thi vị và ám ảnh, nồng nàn nhưng lịch lãm để tình yêu vút lên như cung đàn, để cuộc sống thăng hoa viên mãn. Chúng ta đang đi! Không, ta đang bay trong vừng hồng để tìm đến chân trời mơ ước.

Vũ Hoàng Thâu và đám côn đồ đã vắng bóng trên sông, con thuyền pha sông biển bằng xi măng lưới thép hôm nay đã được bàn giao cho ngành du lịch. Sau một thời gian sửa chữa và cải tạo, hôm nay đã ra đời, trông nó vừa quen, vừa lạ. Con tàu như gã khổng lồ nhưng cả

thẹn đang vận hành thử trên sông, nó đã được khai sinh tên mới "Tàu du lịch Trường Xuân I" trên boong hôm nay ta thấy bóng dáng của một cô gái trẻ, áo dài màu mận chín, gió sông lộng thổi, tà áo bay bay trên mặt boong như một đốm lửa hồng rạo rực. Một đoàn tiên nữ áo trắng, tóc ngang vai đi lại yếu điệu, trong tiếng nhạc phát ra từ ca bin con tàu. Anh lái tàu trẻ măng mặc áo có ve vàng, đội mũ kê pi thận trọng xoay vòng vô lăng điều khiển. Ngã ba sông choàng nắng lên vạn vật, nắng mới làm người ta nhìn rõ hơn bến Vân Sơn đang phấp phới những màu cờ. Phải chăng đây là điểm hội tụ của ước mơ.

Huyền thoại năm xưa giờ sang trang mới. Con đò tiên sử năm xưa đưa ba anh em họ Hà đi mở đất giờ đã được thay bằng con tàu. Con tàu ấy vạm vỡ, cường tráng xé nước. Nó chẳng phải nhờ nước chảy hay nhờ gió Nam để giăng buồm. Làn gió mới là động lực đang đưa con người đến đỉnh cao mơ ước. Để ngời lên một chân lý đã tồn tại vĩnh cửu với cuộc đời *kẻ ác không phải là kẻ mạnh*.

Có tiếng reo hò nơi bến mới. Hình như ở nơi đó người ta vừa hạ thủy thêm một con tàu.

23 giờ 16 phút đêm 14 tháng 12 năm 2007

L.Q.H

LƯU QUỐC HÒA

Tiểu thuyết

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn

65 Nguyễn Du - Hà Nội

Tel & Fax: 8222135

E-mail: nxbhoinhavan@hn.vnn.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:

PHẠM TRUNG ĐÌNH

Chịu trách nhiệm bản thảo:

NGUYỄN KHẮC TRƯỜNG

Biên tập:

NGUYỄN THỊ ANH THƯ

Trình bày bìa:

HOÀNG ANH

Sửa bản in:

MẠC THANH

In 970 cuốn, khổ 13x19cm, tại công ty TNHH in Hà Anh

Giấy đăng ký kế hoạch xuất bản số : 177-2008/CXB/13-07/HNV

In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2008